

13. Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1858 *

Κωμωδία εἰς τρεῖς πράξεις.

«Ὅπου πνεῦμα Θεοῦ ἐκεῖ καὶ ἡ νίκη».
(Κρίχνα Βαγαβεδγίτα)

Ἦ σκηνὴ εἰς Ἀθήνας.

Τὸ μέτρον ἐνδεκαοὔλλαβον.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

Σκηνὴ πρώτη-Οἰκία
(Μαρία Βασίλω)

- Μαρ. Εἰς φυλακῆς σκοτάδ κι' ἂν μὲ θάψουν
εἰς ἔρημες σπηλιές, εἰς μοναστήρι,
ποτὲ τὸ Ναὶ τὰ χεῖλη μου δὲν λέγουν.
Ἡ παρτίς τῆς παρτίδος μ' ἀηδιάζει.
ὅταν παίζει κοντσίνα, ἢ τὸ κουϊντίλο,
τὸ δῆθεν του, ὁ πῖλος του, τὸ τέως,
καθὼς τὰ συχνολέγει εἰς ὁμιλία,
καὶ τὸ ν ρὸ ντηρὸν μᾶς τὸ βαπτίζει,
ἡ μύτη του, νουνὸς στὰ βαφτιστικά,
σαῖοθήκη ἀπὸ νί ὁμοιάζει.
Στὰ νιάτα προτιμῶ χάρου στεφάνι
παρὰ ποτὲ συμβία του νὰ ζήσω !
Ἀύγῃ, τὸ βράδυ, μεσημέρι, νύκτα
πονόκαρδο νὰ ἔχω τὴν φωνὴν του.
- Βασ. Κόρη μου αὐτὰ οἱ προκομμένοι λέγουν
καλὰ πὼς εἶναι· τὸ γένος διορθώνουν·
ἐχάσαμε τὴν γλώσσα τῶν προγόνων,
ψωμίον, νηρὸν τὴν ξαναφέρνουν πάλι,
θὰ μιλοῦσαν μὲ τὴν μύτην κι οἱ ἀρχαῖοι.
Ὅσο κι' ἂν μὲ παιδεύς ὁ Φιλοδῆμος,
ἐγὼ πού δούλα καὶ γερόντισσα εἶμαι,
δὲν ἤμπορῶ ν' ἀλλάξω τὴν φωνὴν μου.
Σπές νιές, στοὺς νιούς ἡ νέα φράσις πιάνει,
πράγμ' ἀχαμνὸ δὲν θέλει ὁ ἐραστής σου.
Ἀλλὰ κι ἂν πεῖς πὼς τοῦτα δὲν σ' ἰρέσουν,
λογάριασε τὲς ἄλλες του τὲς χάρες,
πλούσιος, ξανθός, ἀπὸ καλοὺς γονέους,
μαῦρα μάτια, ψηλός, γλυκὺς τοὺς τρόπους.
- Μαρ. Ἐγὼ ὥς μάνα καλὴ σ' ἔχω γνωρίσει.
διπλορφανὴν μ' ἀνάστησες ὥς τώρα
καὶ σοῦ μιλῶ μὲ τὴν καρδιὰν στὰ χεῖλη.

* Πρωτοδημοσιεύτηκε ἀπὸ μᾶς στὸ ἀθηναϊκὸ περιοδικὸ «Ἑλληνικὴ Δημοκρατία» 65 (1950), σσ. 575-588. Ἡ ἐκδόσή μας ἔγινε ἀπὸ ἀντίγραφο ἄγνωστου σύγγραφου τοῦ Γεωργίου Τερτσέτη. Βλ. καὶ «Ἐργογραφικὰ Γ. Τερτσέτη», «Ἑπτανησιακὰ Φύλλα» Β' (1952) ἀρ. φ. 1, σ. 11.

Τοῦ παλαιοῦ χειροῦ καλοτυχίζω
 τὲς καρσιᾶς τοῦ γράμματα δὲν ξεύραν.
 τὸν ἄνδρα τοῦ τὲς μοίρανεν ἡ τύχη
 τὴν νύκτα στὸ στεφάνωμα τὸν βλέπαν
 μέσα στὰ φοιτερά, μέσα στὸν κόσμον·
 καλὸς, κακὸς, τί θάλεγαν οἱ δόλιες ;
 Δὲν σ' ἀρνοῦμαι πὼς κλίση ἐγὼ δὲν ἔχω
 στὸν Φιλοδῆμον καὶ μεγάλην κλίσην,
 τῶν ἀδελφῶν μου φίλος ἀνστράφη·
 ἂν δὲν τὸν διῶ σὰν μαραμένη μένω·
 ἀλλὰ καθὼς τὴν ὁμιλίαν ἀρχίζει,
 ρόδο θαρρῶ καὶ κινεῖνίζει ὁμπρὸς μου.
 Ὁ ἀφυσικός του λόγος μὲ σκοτώνει·
 τί ἄλλο νὰ σὲ εἴπω, μάνα, δὲν ξεύρω.

Βασ. Πίστευσέ με, μικρά, ὅσα κι ἂν λέγεις,
 εἶναι εἰς τὴν ἀγάπῃ τὴν περίσσια
 ὅπου διὰ σὲ μέσα στὰ σπλάγχνα τρέφει.
 Τοῦτο τὸ ἔτος ἦτον νὰ σὲ πάρει,
 νέες ἐσὺ γεννᾷς ἀντιλογίες.
 Ἐμίσησε καὶ πάει νὰ ταξιθεύσει
 στὰ Μέγαρα, στὴν Κόρινθο, εἰς Βοστίτζα,
 ἀλάφρωση τοῦ πόνου του νὰ πάρει.
 Ἰδὲς μὴν εὔρει νέα τῆς ἀρεσκείας του,
 ὅπου τὰ νὶ νὰ μὴ τὴν σκανδαλίζου·
 καὶ σένα ἀφήσει στοῦ λουτροῦ τὰ κρύα·
 μ' εὐμορφη Πατρινιά ἢ Βοστιτζάνα
 τὲς ἡδονὲς θὰ χαίρεται τοῦ κόσμου,
 τὴν ζωὴν του μὲ τέκνα θὰ εὐτυχήσει·
 ἐγὼ καὶ σύ θ' ἀκοῦμε καὶ θὰ κλαῖμε.

Μαρ. Τοῦ ἀδελφοῦ μου τὲς παραγγελίες
 θύμου, εἰς τοῦ θανάτου του τὴν κλίνη
 ἀπὸ τὸ χέρι μ' ἐπίασε καὶ μοῦπε :
 Εἰς τὴν ἀλήθειαν πίστον νὰ φυλάξεις,
 γυναῖκα ἂν εἶσαι, ἀπὸ τὲς γυναῖκες
 γεννιοῦνται οἱ ἄνδρες, μέτρα μὲ τὸ νοῦν σου.
 Αὐτὸς τὸν πόθον μοῦ ἔβαλε τῆς γλώσσας,
 καὶ ἀπιστιά, προδοσιὰ νὰ λογαριάζω
 τὴν πλημμύρα τοῦ νὶ στὴν ὁμιλίαν.
 Ἐχθροὺς εἰς τὴν πατρίδα θ' ἀναστήσεις,
 ἂν ὁ κόρφος σου θρέφει λογιωτάτους,
 μοῦλεγε καὶ τιμῶ τὴν διαταγὴν του.
 Τοῦ Σολωμοῦ στὴν Κέρκυρα ἔχει ζήσει
 φίλος στενός, καὶ γράμματά τους ἔχω.

Βασ. ὦ ποθητὴ μου, φῶς τῶν ὀμματιῶν μου,
 γέλιο μοῦ προξενοῦν αὐτοὶ σου οἱ λόγοι·
 τέτοια ν' ἀφήσεις μοίρα εὐτυχισμένη.
 περιβόλια, χαρές, νιὸν πλουμισμένον,
 καὶ τοῦ λαοῦ τὴν γλώσσα νὰ λατρεύεις ;
 Τοῦ καλοῦ σου ἀδελφοῦ ὅσα κι ἂν σοῦπε
 ὅλα τὰ ξεύρω· ὁ ἀδελφός σου ὁ ἄλλος,

πού τώρα ζεῖ κι οἱ συγγενεῖς σου ὅλοι
δὲν πεθυμοῦν γαμβρὸ τὸν Φιλοδῆμο ;
Καὶ σὲ παρακينوῦν μ' ὀργή, καὶ ἀγάπη ;
Μῆνες πολλοὶ δὲν ἵνα ἀπερασμένοι
ἀφοῦ ἢ φωτιά μᾶς ἔκαψε τοῦ χάρου
στὸν ἀδελφόν σου, μέτρα τώρα, γράψε,
πόσες φωνές ἐπῆρε νέες τὸ ἔθνος.
Ἄλλοτε ποιὸς προεργέτερα ἐλαλοῦσε ;
Τώρα τὸ λέν καὶ τὰ παιδιὰ στοὺς δρόμους.
Φυτρώνει μὲ τὰ δέντρα ἢ νέα ἢ γλώσσα,
τὰ μωρὰ τὲς βυζάστρες ὁρμηνεύουν.
Στὴν Κηφισιά καὶ τὰ τραπέζια ἀκόμα
τὴν γλώσσα ὁμιλοῦν τῶν διδασκάλων !
Προσπαθῶ μ' ὅσα ξέρω καὶ δὲν ξέρω
εἰς τοὺς γάμους τὴν γνώμην της νὰ κλίνω

Μαρ. Ἀκριβὴ μου νταντά, τὰ παραμύθια,
τῆς Κηφισιάς, τὰ μιλητὰ τραπέζια,
κι ἡ νέα γλώσσα ἓνα μοῦ σημαίνουν.

Σ κ η ν ῆ δ ε ὕ τ ε ρ η
(Αἱ ἀνωτέρω καὶ ὁ Βασιλάκης)

Βασιλ. Τί ἔπαθε καὶ τρέχει ὁ ἀδελφός σου,
καὶ σὲ ζητᾷ μὲ γέλια μύρια τόσα ;
Τέτοια νὰ κάμει ἄλλη φορὰ δὲν εἶδα.

Μαρ. Νὰ, πού 'φθασε, θὰ μάθουμε τὰ νέα.

Βασιλ. ὦ ἀδελφή μου, νύμφη ἀπόψε θᾶσαι,
χαίρου φίλ' στὰ χεῖλη σου νὰ δώσω.
ὦ, τί χαρά ! ἀνέλπιστη, τί ἡμέρα !

Μαρ. Σέβομαι τὸ φίλ' τοῦ ἀδελφοῦ μου,
ἐλπίζω ὅμως πρὶν νὰ μὲ πανδρεῦστε
ν' ἀκούσετε καὶ ἐμὲ τὸ θέλημά μου.

Βασιλ. Τί θέλημα λαλεῖς, τί φλυαρίες ;
Ἀπόψε, θές δὲν θέλεις, θὰ τὸν πάρεις.
ὦ τί χαρά ! ἀνέλπιστη ἡμέρα !
Λίγο νερό, Βασίλω μου, νὰ πῶ
τί ἐστέγνωσε ὁ ἔρμος μου ὁ οὐρανίσκος.
Σύρε ἐσύ, (πρὸς τὴν Μαρίαν) στολίσου, μορ-
[φονδύσου,
σ' ἐλίγο θάλθει ἡ συνοδεία τοῦ γάμου.

Μαρ. Πές μου, ἀδελφέ, εἰς τὰ σωστά σου εἶσαι ;

Βασιλ. Ἐσύ, θαρρῶ, παρκαλεῖς, κυρά μου.
Τὸ φυσικό σου, πεισματάρη εἶσαι
καὶ δὲν ἀκούς παρ' ὅ,τι σοῦ κατέβει.
Ἀποστροφὴν στὸν Φιλοδῆμον εἶχες,
τώρα, θαρρῶ, θὰ μᾶς παρακαλέσεις,
μὴ μὲ θυμώνεις διατὶ δὲν στὸν δίνω.

Μαρ. Μὴ μοῦ τὸν δώσεις, δὲν σοῦ τὸν γυρεύω.

- Βασιλ. Μὴ μοῦ τὸν δώσεις, δὲν σοῦ τὸν γυρεύω !
 Ἄλλὰ μάθε πῶς ἦλθε ἀπὸ Βοστίτζα,
 ἀπὸ Μέγαρχ κι ἀπὸ τὴν Πέρα Χώρα.
 Ἔξι ἄλογα ἔσκασε στὸν δρόμο.
- Μαρ. Ἄλλὰ ἡ τόση διατὶ ἡ βία μεγάλη ;
- Βασιλ. Διὰ νὰ σὲ πάρει, κόρη μου, σοῦ λέγω.
- Μαρ. Διὰ νὰ μὲ πάρει ! Τί μιλεῖς δὲν νοιώθω.
 Κρίμας, ὁ σκοτωμὸς τόσων ἀλόγων !
- Βασιλ. Ἄλλ' ἀφοῦ ἦλθε, ρώτα με τί νὰ κάνει ;
 Κεὶ τοῦ θυμοῦ μου μὴ κεντᾷς τὴν φλέβα.
- Μαρ. Τί κάνει ; σ' ἐρωτῶ, φῶς νὰ ξανοίξω.
- Βασιλ. Πρῶτα κι ἀρχῆς τὸ ποίημά του σχίζει
 ποὺ εἰς τὸν διαγωνισμὸν εἶχε νὰ στείλει,
 εἰς χρυσόχαρτο τῷχε τυλιγμένο,
 καὶ εἰς γαλάζιο χαρτὶ ἀντιγραμμένο,
 καὶ μὲ χρυσὲς κλωστὲς καλοραμμένο,
 (χωρὶς νὰ θέλω οἱ ρίμνες μοῦ φυτρώνουν).
 Φωτιὰ μεγάλη ἀνάφτει καὶ τὸ καίει.
- Μαρ. Καλὰ ἔκαμε... Διατὶ τοῦτο νὰ πράξει :
 Διαγωνισμὸς δὲν γίνεται ἐφέτος ;
- Βασιλ. ὦ χριστιανή, μὲ τὰ πολλὰ διατὶ σου !
 Ὅλοένα τί κάνει, ἐρώτησέ με.
- Μαρ. Νά, πάλι σ' ἐρωτῶ, νὰ ἰδῶ λιμένα.
- Βασιλ. Ποιήματά του καὶ φιλοσοφίες,
 τὸν Τίτο Λίβιον ποὺ εἶχε μεταφράσει,
 τὰ μαθήματα τῶν καθηγητῶν του,
 ἀρχιχροنيᾶς τραγούδια, μοιρολόγια,
 εἰς τὴ φωτιὰ ἀλύπητα τὰ καίει,
 τὴν γλώσσα τοῦ λαοῦ θέλει νὰ γράφει.
- Μαρ. Εὔγε του ! Τώρα εἰς ἀρμονίαν θὰ εἶναι
 ἡ ψυχὴ του, ἡ φωνή, τὸ πρόσωπόν του.
- Βασιλ. Νὰ ποὺ ἔρχεται καὶ μίλα μὲ τὸν ἴδιον.
 π' ἐγὼ θὰ πιῶ νηρὸν νὰ μὲ δροσίσει.

Σ κ η ν ῆ Τ ρ ί τ η

(Οἱ αὐτοὶ καὶ ὁ Φιλοδῆμος καὶ ὁ Στέφανος).

- Φιλ. Ἄλλος ἔφυγα καὶ ἄλλος ἐπιστρέφω,
 διδάσκαλος καλοῦ ἔρωτας εἶναι.

(Π ρ ὀ ε τ ῆ ν Μ α ρ ί α ν)

καὶ εἰς ἐσένα χρεωστῶ τὴν χάρη.

- Μαρ. Εἰς τί καλὸ σ' ἐφώτισε ἡ ἀγάπη ;
 Ν' ἀκούσω, πές μου. Μισόλογα μοῦ εἶπε
 ὁ ἀδελφός μου καὶ χαρὰ μοῦ ἔδωσαν.

- Φιλ. Μ' ἐλόγγευσσε βαθιά στὰ φύλλα κίρδια
ἢ ἄρνησίς σου ἢ φετεινή, Μαρία.
Παίρνω πεζὸς τὸ δρόμο τῶν Μεγάρων,
τὰ Ξαμίλια προσπέρασα, πηγαίνω,
γιαλὸ γιαλὸ τὸν κόρφο περπατάω,
νυχτιόνομαι εἰς χωριὰ κι εἰς πολιτεῖας,
ὅπου γάμους θωρῶ, θανὲς ἀνθρώπων,
κοράσια νὰ χορεύουν εἰς τ' ἀλώνια,
γυναικὲς κι ἄνδρες νὰ λογομαχοῦνε·
στέκομαι κι ἀγρυπνῶ καὶ συντραχίνω,
τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας διὰ νὰ λύσω.
Ἄνοιξή μου μυρίζει εὐωδιασμένη,
τὰ ρόδα τοῦ Μαγιοῦ μὲ περιχύνουν,
ὥς ἀκουᾷ τὰ κοράσια στὸ τραγούδι
τὲς μητέρες τῶν ν' ἀποχαιρετοῦνε
καὶ τὲς εὐχὲς τῶν τρυφερῶν γονέων.
Γέρνοντας, τοῦ πολέμου ἀπομεινάρια,
εἶδα πολλοὺς, τὲς μάχες τοὺς μοῦ ἐλέγαν,
καὶ θαύμαζα στὸ κάλλος τῆς φωνῆς τῶν.
Χωρὶς ἐσὺ νὰ ταξιδεύσεις εἶδες
τὴν εὐμορφὴ τοῦ γένους μας τὴν γλώσσαν,
τὴν ἰσχυρίαν τῆς καὶ τὴν τόσῃ χάριν.
- Μαρ. Ἦς γυναικὸς εἶναι ἔμφυτο στὴν πλάση
τὰ παλαιὰ νὰ μὴν ψιλολογάει,
οὔτε τὸ μέλλον καὶ τῆς ὥρας τὸ ἄνθος
νὰ χαίρεται κι αὐτὸ νὰ ἐπιμελεῖται.
- Φιλ. Μὰ τὴν ἀλήθειαν ἢ πολλὴ λατρεῖα
τῶν λέξεων καὶ ἄγνοια τοῦ καιροῦ μας,
τὲς εὐμορφες ἡμέρες τῆς ζωῆς μας,
πηδῆματα τυφλοῦ εἰς κούφιο μέλλον,
εἰς κρεβάτι θανάτου ἀλυσσομένους
κρατοῦν τοὺς προκομμένους τῆς φυλῆς μας.
Ἢ ἀγάπη σου μοῦ ἔδωσε τὸ φῶς μου.
- Μαρ. Ἢ πρὶς ἐμένα ἀγάπη, Στέφανέ μου,
τὸ Φιλοδῆμος πλὴν νὰ μὴν τὸ ἀκούσω,
δὲν εἶναι αὐτὴ ποὺ σοῦ ἄνοιξε τὰ μάτια·
εἰς τὰ στήθη σου ἀκοίμητη λαμπάδα
πάντοτε ἦτον ἔρωτας πατρίδος,
τὸ σκοτάδι κι οἱ ἄνεμοι ἐρύγαν
ποὺ τὴ θολώναν, χωρὶς νέφη τώρα
ξανοίγεις καθαρὰ τὰ πάντα ἐμπρὸς σου.
- Βασιλ. Ἢ ἀδελφούλα μου μιλεῖ μὲ στάφνος,
καὶ ἔχω δίκιο ἂν πολὺ τὴν ἀγαπᾶω,
μοῦ ἐνθυμίζει τὸν ἄχαρο ἀδελφὸ μου.
- Στέφ. Ὁ ἔρωτας ἂν θέλεις τῆς πατρίδος,
ἢ ὁ δικός σου μ' ἔχουν κατηχήσει·
μάθε ποῖα ἀλήθεια ἐφώτισε τὸν νοῦν μου.
Εἶναι εἰς ὥραν νεότητος τὸ ἔθνος,
γεροντικὸ δὲν εἶναι, μήτε νήπιον,

κάστρα ἐπῆρε, πολέμους κατὰρθέωνει.
 Κρατεῖ ἡ χούφτα τὴν χούφτα τοῦ σπαθιοῦ του,
 χαίρεται, τραγουδάει καὶ γάμους κάνει,
 μὲ τὴν ζωὴν ζωὴν διὰ ν' ἀναστήσει,
 πλέον σέβεται Θεὸν παρὰ παπᾶδες,
 τοὺς λογιστάτους δὲν παρξήφει,
 ἔχει γλώσσαν τὸ μέλι ζυμωμένη,
 θαρρῶ τῆς πλαιοῦς πλὺτ' ἄρεες ἔχει.
 Ὅποιος θέλει τὸ γένος του νὰ ὁμοιάσει,
 δόξα θάχει, τιμὲς καὶ ἀθροασίην.

Μαρ. Τοὺς στοχασμοὺς σου χαίρομαι ν' ἀκούω.
 ἡ μοίρα μου γραφτὸ ἴσως μοῦ τόχει
 μὲ σὲ νὰ ζήσω ταίρι ἀγαπημένο.

Βασιλ. Ἴσως ! τί λές ; ξαναδευτέρωσέ το.
 Παραλογιές καινούργιες θὰ γενήσεις ;
 Τὰ προσκλητήρια εἶναι ἔτοιμα τοῦ γάμου.

Μαρ. Ὁ ἥλιος στὸ βασίλειμα, ἀδελφέ μου,
 βλέπει πὼς εἶναι, οἱ στερνές του ἀχτίνες
 τῶν βουνῶν πὲς κορφές νυχτοφωτίζουν.
 Ἀποφασίζομεν αὖριον τὴν ἡμέρα,
 τί θὰ γενεῖ· χάρη ζητῶ ἀπ' τοὺς δύο,
 νὰ κάμει ὁ λογισμὸς μου ὀλίγη σκέψη.
 Μὲ τὴν νταντά μου νὰ περιδιαβάσω
 θὰ πάω στου Μακρυγιάννη ἀπὸ τὸ μέρος.
 Ἔρχομαι εὐθὺς (πρὸς τὴ Βασίλω) τὸ
 φόρεμα ν' ἀλλάξω.

Σ κ η ν ῆ Τ ε τ ᾶ ρ τ η

Βασίλης Σὺρε ἀδελφέ (πρὸς τὸν Στέφανον)
 ἔτοιμασε τὰ πάντα.
 αὐγή, αὐγή σου τάζω θὰ τὴν πάρεις,
 χαράματα θὰ πάω νὰ τὴν ξυπνήσω.

Στεφ. Χωρὶς λαχτάρα, ἰδρωτα καὶ κόπο,
 δὲν γίνεται στὴν γῆν καλὸ κανένα,
 ἂν ὅμως καὶ τὰ κάλλη σου, Μαρία,
 τὰ ὑστερηθῶ, τὸν πόνον θὰ ὑποφέρω,
 ἔχω ἄλλα τώρα κάλλη : ἀλατρεύσω
 αὐτὴν ποὺ εἶδα Ἑλλάδα τοῦ καιροῦ μου.

(φεύγει)

Σ κ η ν ῆ Π έ μ π τ η

(Βασίλης καὶ Βασίλω)

Βασίλης Ἀγαθὴ τοῦ σπιτιοῦ μας κυβερνήτρα
 θέλω ἀπὸ σὲ νὰ μάθω ἓνα μυστήριον,
 ἀλήθεια, μίλησέ μου, μὴν φοβᾶσαι.
 Κατέχει μιὰ ὑπόψια τὴν ψυχὴν μου,
 ἐρωτοπληγωμένη ἡ ἀδελφή μου
 μήπως καὶ εἶναι, εἰς ἄλλον τρέφει ἀγάπη

καὶ σὺ θὰ εἶσαι εἰς τὸ μυστήριον μέσα,
καθαρὰ τὸ τί ξεύρεις ἀνοιξέ μου.

Βασίλω Πόσο ἀπ' τὸ ἴσιο ὁ λογισμός σου φεύγει !
Κοράσιο πλέον εὐμορφο καὶ ἀθῶο
πλὺ τίμιο δὲν ἐφάνη εἰς τὴν Ἀθήνα,
θαρρῶ ἀπὸ τὸν κχιρὸν τῆς Ἀρετούσας
καὶ μέρωσε, κχλότυχε, τὸν νοῦν σου.

Βασίλης Νὰ μὴν πιστεύσω, ἦ νὰ σοῦ πιστεύσω ;
Κάταχε ὥστέσο τὴν ἀπόφασίν μου·
Ἄν κι αὔριο θὰ γεννήσει δυσκολίας,
νὰ πές τὸ εἰπεῖς, νὰ τὸ γνωρίσει κάμε,
μὲ τὰ χέρια μου βέβαια τὴν φονεύω.
Θὰ παίξει ἡ κχρμανόλα στὸν λαυρόν μου,
ὁ νταῖ Γεώργης θὰ πάρει τὴν ζωὴν μου.
Δὲν θέλει τὸν Φιλόδημον νὰ πάρει ;
Τὸν Στέφανον (μὴν τάχα μᾶς ἀκούσει).
Μὲ τὸν Μηνᾶ Μινωῖδη τὴν πανδρεύω
κι ἂν χηρεύσει. ἄλλον δαίμονα τῆς δίδω.
(ἀ ν α χ ω ρ ε ῖ)

Σ κ η ν ῆ ἑ κ τ η

(Β α σ ί λ ω καὶ Μ α ρ ί α)

Βασίλω Τέκνο μου, πόσο κάλλιον μας θὰ ἦτον
ἀντίς νὰ πᾶμε στὰς ἐρμιές, στὰ βᾶτα,
τοῦ γάμου σου ν' ἀλλάζαμε στεράνια
καὶ νὰ χαροῦνε συγγενεῖς καὶ φίλοι...
Πάμετε τώρα στὸ νοσοκομεῖο,
τοῦ Μακρυγιάννη τὴ σπηλιά νὰ ἰδοῦμεν !

Μαρ. Ἄκουσε ἀπονήρευτη νταντά μου,
τὸ ἀνδρίκιο γένος πολλὰς τέχνες ξεύρει,
καὶ ἔρωτας πονηρὸς δάσκαλος εἶναι.
Τάχα... στὸ λέγω... δὲν τὸ βεβαιώνω,
τοῦ καλοῦ μου ἀδελφοῦ μήπως παιγνίδι
εἶναι, καὶ τὸ ἐσυμφώνησαν οἱ δύο τους·
σόφισμα τὸ ταξίδι τῶν Μεγάρων,
κι οἱ κορασιές στ' ἀλώνια ποὺ χορεύουν
καὶ τοῦ Διαγωνισμοῦ ἡ ἱστορία,
τὸ ποίημά του κχταξεσχισμένο...
Τοῦ ἀδελφοῦ ποὺ ἐγνώρισα ὡς πατέρα
θέλω νὰ ἰδῶ τὴν γνώμην του νὰ πάρω,
μὲ τὴν γλυκειάν του σκόνη νὰ μιλήσω.
Ἐλα, νταντά, στὸ κοιμητήριον πᾶμε.

Βασίλω Βόηθα, Θεέ, λωλές μὴ μᾶς γυρίσουν.

Σ κ η ν ῆ ἑ β δ ό μ η

Ν ε κ ρ ο τ α φ ε ῖ ο

(Μ α ρ ί α καὶ Β α σ ί λ ω)

Μαρ. Ἐδῶ κοιμοῦνται οἱ πολυβαρεμένοι
ἄνδρες τοῦ γένους ! Μὲ κίνδυνο καὶ κόπο

τὸ τιμὸν τοῦ κράτους κυβερνοῦσαν.
 Νά, τοῦ Ζαΐμη ὁ τάφος, νά τοῦ Γέρου,
 τοῦ Κωλέτη, Πετρόμπεη καὶ Νικήτα !
 Μὲ αὐτοὺς καὶ ὁ Κώστα-Μπότσαρης πλαγιάζει.
 Τὸν ἀδελφόν μου αὐτοὶ τὸν ἀγαποῦσαν,
 τώρα κι αὐτὸς στὸ πλάγι τους κοιμᾶται,
 κείτεται εἰς τὸ μνημεῖον ἀπὸ δεξιὰ μας
 στὴν ἀγκαλιὰ τὸ βρέφος τῆς κρατώντας
 τοῦ Ρώμα ἡ κόρη καὶ τοῦ Ἀνέστη ἡ νύμφη·
 πάσα δάκρυα στὸν τάφο τῆς χυθῆκαν !
 Ἀλλὰ ἰδοὺ ἐφθάσαμε στὸ μνημεῖον
 τοῦ ἀδελφοῦ μου, συμβουλὴ νὰ λάβω·
 τὰ κυπαρίσσια ποὺ ἔχω ρυτευμένα
 κοίτα πόσο ἀνθηροῦς ἔχουν τοὺς κλώνους.
 Τὰ στήθη μου εὐφραίνει ἡ γλωρσιὰ τους.
 (Θέτει τὴν παλάμη εἰς τὴν πλά-
 κα τοῦ τάφου καὶ λέγει) :
 Ἄν μοῦχες εἰς τὰ ζῶντα σου, ἀδελφέ μου,
 τόση ἀγάπη καὶ τόση ἀδελφoσύνη,
 παρκαλῶ στὸ ἀμφίβολο τῆς γνώμης
 τώρα νὰ μὴ μ' ἀφήσεις, βοήθησέ με.
 Τὸν Στέφανον νὰ πάρω ἢ νὰ μὴ πάρω ;
 Ἀληθινὰ τὸ νέον φρόνημα ἔχει
 τᾶχα ἢ πλαστά, κι ἂν ἔχει μὲ ἀλήθεια
 στὸ φρόνημά του στερεὸς θὰ μένει ;
 Ἔχω ἀπὸ σὲ τόσες φορές ἀκούσει
 πὼς ἀπὸ τὲς ληστεῖες τοῦ Νταβέλη,
 ἀπὸ κατακλυσμούς καὶ ἀπὸ χολέρα,
 ἀπὸ τὴν κατοχὴν τῶν στρατευμάτων,
 κι ἀπὸ τ' ἀμπέλια τὰ ἀρρωστημένα,
 ἀπ' ὅλ' αὐτὰ χειρότερος περίσσια
 ὁ λογιoτατισμός, μοῦλεγες, εἶναι.
 Ὅλα ἐκεῖνα περνοῦν, τὰ πολεμάει
 ὁ κόσμος ὅλος· τὰ ἐξορκίζει ἡ πίστις·
 ἀλλὰ τῶν λογιoτάτων ἡ μανία
 τὲς ρίζες τῆς ζωῆς καταμαραίνει,
 βρίσκει βοήθους τὸ μόλυσμα ἐκεῖνο,
 ξένο ἔθνος στὸ ἔθνος λημεριάζει,
 φλύαρο κι ἐχθρικό, ἄψυχο, κούφιο,
 εἰς περιβόλι χαρᾶς ἴσκιος θανάτου.
 Βοήθησέ με, ἀδελφέ, στὴν στενοχώρια.
 (Ἀκούει τὰ φωνὴν ἡ μέσσα ἀπὸ τὸν τάφον).
 Ὅ,τι σοῦ εἶπεῖ τὸ ὄνειρό σου κάμε.

- Μαρ. Νταντά, τὸ μνημεῖον ὁμίλησε, ἀκούεις ;
 Βασ. Εὐρῶ κι ἐγώ... νὰ φύγομε, παιδί μου,
 τί ὁ φόβος μοῦ σκλεῦει τὸ μυαλό μου·
 ἡ νύχτα, τὸ σκοτάδι μᾶς πλακώνουν.
 Μαρ. Λάβε θάρρος, νταντά μου, μὴν φοβᾶσαι,
 τὸ πνεῦμα ζεῖ αἰώνιο τοῦ ἀνθρώπου
 καὶ ἀφοῦ μᾶς θάψουν στὸ ἀνήλιο χῶμα.

Ξαγκαπές μου, ἀδελφέ, τὸ μῖλημά σου.
(Φωνὴ ἐκ νέου ἔσωθεν τοῦ τάφου)
ὦ Ἀδελφή, ἀγάπη τῆς ψυχῆς μου,
ἄναιρο ποῦ θὰ ἴδεις τὴν νύκτα ἀπόψε
τὸ πῶς θὰ πορευθεῖς θὰ σὲ φωτίσει.
Σύρε, παρηγοριά θὰ βρεῖς στὸν ὕπνο.

Μαρ. Χαῖρε, ψυχή, καλὴ τοῦ ἀδελφοῦ μου.
Πᾶμε νταντά, κι ἐνύκτωσε, κι ὁ ὕπνος
τὰ βλέφαρα καλεῖ. Μὴ μ' ἐξυπνήσεις
πρωί, κι ἂν ἄλλος τὸ θελήσει, κάμ:
τὴν θύραν, εὔρε ἀφορμές, νὰ μὴν ἀνοίξεις.

Βασίλω Πῶς φεύγομε ἀπὸ ἐδῶ χαρὰ μεγάλη
τόχω κι εὐχαριστῶ Θεὸν καὶ ἁγίους.

Τέλος τῆς πρώτης πράξεως.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Σκηνὴ πρώτη· οἰκία

(Βασίλω μόνῃ)

Βασ. ὦ, οἱ παραξενιές τῆς ποθητῆς μου!
Στὸν ὕπνον τῆς μιλοῦσε ὅλη τὴ νύκτα!
ΠΑίρνω κερί, τ' ἀνάπτω, τὴν πλησιάζω.
Θέαμα ποῦ εἶδα ἄλλη φορὰ δὲν τὸ εἶδα.
Διατὶ ἐκεῖ ζωγράφος νὰ μὴν τύχει;
Ἔχυνε εὐμορφιές τὸ πρόσωπό τῆς
δρυσάτες, ροδινές, τὰ ξεπλεμένα
στὸν κόρφο τῆς μαλλιά ἐλαμποκυποῦσαν.
Μ' ἓνα γλυκὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη
σὰν ἀπόκριση ἐφαίνετο νὰ δίδει.
Διαγωνισμός... Μαρτίου εἰκο-
[σιπέντε...
Θὰ εἶμαι σταθερή, λόγος τοῦ δι-
[δω...

Αὐτὰ καὶ ἄλλα ἔπαιρνε τ' αὐτί μου.
Σβηῶ τὸ κερί κι ἀγάλια-ἀγάλια φεύγω,
στὸν ὕπνο τῆς μὴν τάχα τὴν ξαφνίσω.
Μοῦ φαίνεται κι ἐνδύνεται, τὴν βλέπω
ἔρχεται ἐδῶ, πλὴν ἀλλαγμένην ὕψιν
ἔχει, κι ἐφύγαν τῆς νυκτὸς τὰ κάλλη.

Σκηνὴ δεύτερη

(Μαρία καὶ Βασίλω)

Μαρ. Φρόνιμα τὸ μιλοῦν ὅσοι κι ἂν εἶπαν.
πῶς ὅταν εἰς τὸν ὕπνο βυθισμένο
τὸ σῶμα μας κοιμᾶται, ὕπνος δὲν πιάνει
τὴν χάριν τῆς ψυχῆς. Δὲν ἀμφιβάλλω,
ὁράματα ψυχῆς ὅσα κι ἂν εἶδα
ἦτον, στὴν περασμένη μου τὴν νύκτα.

- Βασ. Πές μου τί είδες, κόρη μου, νά μάθω
καὶ νά χαρῶ κι ἐγώ.
- Μαρ. Πήγαυε Βασίλω·
κάλεσ' ἐδῶ τὸν ἀδελφό μου νά ἔλθει,
καὶ ὁ Στέφανος μαζί του καὶ θ' ἀκούσεις,
ὅσα κι ὁ ὕπνος μοῦ ἔχει φανερώσει.
- Βασ. Δυὸ τρεῖς φορές ὁ ἀδελφός σου ἦλθε,
πῶς πολὺ ἐκακοπέρασες τὴν νύκτα
τοῦ λέγω· φεύγει κακοσυνευμένος,
μὲ τὸν Στέφανον, πᾶνε συνοδεία
νά περπατήσουν.
- Μαρ. Πιθανὸν νά ἐπῆγαν
τοῦ Ὀλύμπιου Διὸς εἰς τὰς κολόνας.
Μὴν χάνεις τὸν καιρόν.
- Βασ. Τρέχω, κυρά μου.
(Ἀναχωρεῖ)
- Μαρ. Πρόση εὐτυχία διὰ μίαν νέα εἶναι
τοῦ γάμου της ἡ ὥρα ! Ποιὸ βασίλειο
ποτὲ τὸν νέον ποὺ ἐρωτεύθη ἀξίζει !
Πλὺ εὐτυχισμένη ἔταν μὲ τοὺς μῆνες
εἰς τὸν κόρπον της βρέφος θ' ἀναστήσει
τοῦ ἀνδρός της νᾶχει τὰ γλυκὰ τὰ κάλλη !
Δὲν πιστεύω ποτὲ μιὰ τέτοια χάρη
ἐγὼ νὰ λάβω· τῆναιρ μοῦ βάνει
τόσων σκληροὺς τοὺς ὅρους τῆς πανδρείας !
Ποιὸς ἤμπορεῖ νὰ φαντασθεῖ ποτέ του
πῶς ἡ Ἐπιτροπὴ θὲ νὰ βραβεύσει
ποίημα στὴν γλώσσαν τοῦ λαοῦ γραμμένο ;
Ὡστόσο μιὰ στιγμὴ ἄς πάω νὰ πάρω
τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ ἀδελφοῦ μου,
φῶς καὶ σκοτάδι μάχονται στὸν νοῦν μου.
(Φεύγει, κι ἐνῶ φεύγει ἔρχε-
ται ὁ Στέφανος μὲ τὸν Βασιλάκη,
ἡ Μαρία δὲν τοὺς εἶδε. Θέλει ὁ
Βασιλάκης νὰ τρέξει νὰ τὴν φθά-
σει· τὸν βασταῖ ὁ ἄλλος).
- Βασίλης Ἀφησέ με, ἀδελφέ, φεύγει, τὴν βλέπεις ;
Τὴν ἄρρωστη μᾶς κάνει ὅλη τὴ νύκτα,
φανερὸ ὅτι ἀποστρέφεται τοὺς γάμους.
- Στέφ. Ἀφοῦ καὶ τέτοια ἡ θέλησή της εἶναι,
μάταιο τὸ θεωρῶ βασανιστήριον
δικό της καὶ δικό μας, μὲ τὸ πείσμα
στὴν ὑπόθεσιν αὐτὴ νὰ πορευθοῦμε.
Ὁ γάμος ἄς χαλάσει καὶ ὁ Θεὸς ἔχει !
Ἀλλ' ἡ Μαρία ἰδοὺ ποὺ ἐπιστρέφει,
τὸ πῶς θὰ τῆς μιλήσω ἀκροάσου.
- Βασίλης Νὰ τῆς τὰ πεῖς καλὰ, παρακαλῶ σε.

(Έρχεται ἡ Μαρία κρατώντας χαρτιά εἰς τὸ χέρι της· τὰ θέτει κατὰ μέρος εἰς τὸ τραπέζι. Ὁ Βασιλάκης παραμερίζει χολιασμένος).

Στέφ. Πλέον ἀπὸ ἡμᾶς, Μαρία, βεβαιώσει·
ἐνόχλησθι δὲν θάχεις· τὸν σκοπὸ σου
καλὰ ἐννοοῦμεν· ξάστερα τὸν δείχνεις·
στέφανα γάμου μισητὰ σοῦ εἶναι.
Στὴν πατρικὴ σου κατοικία νὰ ζήσεις
ὁρέγεται ἡ ψυχὴ σου· οἱ ἀρραβῶνες
ποῦχοιμε δώσει ἄκυρε νὰ εἶναι.

Βασίλης Ὅχι, ἀδελφέ, τὰ παραλές, δὲν πρέπει
τὸ κέφι της νὰ γίνει. ὦ δυστυχιά μου!
(Μόνος τοῦ. Περιπατεῖ, ἡ Μαρία λυπημένη).

(Ὅτε κι ἐγὼ νὰ παντρευτῶ ποτὲ μὴν
θὰ δυνηθῶ, ἂν πρῶτα ἀπὸ τὸ σπῖτι
δὲν φύγει ἐκείνη. Νὰ πάρω θέλεις νέα
ποῦ ἂν γκολασθεῖ, πεῖ τὸ πηγάδι φρέαρ,
καρφώνει πολλὰ νὶ στὴν ὁμιλία,
θάχει ποτὲ ζωὴν μὲ τὴν Μαρία;
Ἐμφύλιο θάχω πόλεμο ἔλ' ἡμέρα.
Προίκα τῆς δίδω ἔσα κι ἂν θελήσει,
καὶ τὴν εὐχὴ μου στὸ καλὸ νὰ πάει.

Στέφ. Ἄφοῦ τὸ θέλεις, ζῆσε εὐτυχισμένη,
ἀκαρπη κι ἀσυντρόφιαστη στὸν κόσμῳ,
χωρὶς τὴν πρόνοια ἀνδρός, χωρὶς ἀγάπη,
ἡ ζωὴ τῆς ζωῆς ποῦ εἶναι τοῦ ἀνθρώπου!

Μαρ. Πολύ μὲ ἀδικεῖς, ἂν καὶ πιστεύεις,
ὅτι ἀγνοῶ πῶς γυναικὸς ἀράδα
ἔχω στὸν κόσμῳ, οὔτε κι ἀποφεύγω
τὴν τάξην ποῦ μοῦ ἐχάραξε ἡ τύχη.
Ἄς ἀφίσουμε αὐτὰ καὶ ἀκροασθῇτε
ἄνθρωποι ποῦδα στῆς νυκτὸς τὸ σκότος.
Προσέχετε καλὰ, συμμορφωθῇτε·
βῆμα δὲν φεύγω ἀπὸ τὰ διορισμένα.

Βασίλης Λέγε κι αὐτιά γινόμεθα κ' οἱ δύο.
Βάσω, καὶ σὺ πλησίον μας ν' ἀκούσεις.
(Ἡ Βασίλω φέρνει καρέκλες)

Μαρία Ἀγρύπνησα πολὺ πρὶν νὰ μοῦ ἔλθῃ
ποθητὸς καὶ γλυκὺς ὕπνος· στὰ μάτια.
Στὸν ὕπνο μου θεωρῶ χαριτωμένου
ἀνδρὸς τὴν ὕψη· χεῖλη καὶ μάτια εἶχε·
τὴν χάρη τους νὰ εἰπῶ ἀδυνατίζω.
Ὅμοιαζε νέος, πλὴν τὰ λευκὰ μαλλιά του
καὶ τοῦ καιροῦ ὁμολογοῦν τὴν βλάβην,
μὲ σπλάχνος πρὸς ἐμὲ ἀκούω νὰ λέγει,
(Ἡ φωνὴ τοῦ ἀηδανιοῦ φωνὴν ὁμοιάζει).

Ἦχε θάρρος, Μαρία, καὶ ὁ ἔραστής σου
τὸ σκῆπτρο ἀναγνώρισε τῆς γλώσσας
στὰ χέρια τοῦ λαοῦ· δὲν μετανοιώνει.
Ἐὐτυχισμένη εἰς συντροφίαν ἀγάπης
ζῆσε μ' αὐτόν· ἂν ὅμως κατορθώσει
ποίημα· ἂν γράψῃ, λάβει τὸ βραβεῖο
εἰς τὸν διαγωνισμόν φέτος τοῦ Πάλλη
τὴν μεγάλην ἐορτὴν μηνὸς Μαρτίου,
στὴ γλώσσα τοῦ λαοῦ τεχνουργημένο.
Ἢ εἴ μὴν τὸ στεργθεῖς συμβία του νᾶσαι
ἂν δὲν θὰ δοξασθεῖ στὸ πρόσωπό του
ἢ νέα φωνή, τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος.
Τοῦ ἔρωτος ἢ φλόγα ποὺ χυμένη
καίει τὰς ψυχάς, τὴν πλάσῃ ἀναγεννάει,
ἔλθῃ ἄς φλογοβολήσῃ εἰς τὴν καρδίᾳ του.
"Αὐ ἀγαπᾷ ἔσὲ καὶ τὴν πατρίδα·
τοῦ ἔργου του τὸ κάλλος θὰ τὸ δείξει.

Στεφ. ὦ ἀγαπητὴ μου, οἱ κόποι μας χαϊμένοι
βεβαίως νὰ εἶναι. Ἢ ἐπιτροπὴ ποτέ της
καὶ ὁ πρότανης ποτέ δὲ θὰ βραβεύσουν
ποίημα στὴ γλώσσα τοῦ λαοῦ γραμμένο·
τὸν νόμο ποὺ ἔχουν κάμει τὸν γνωρίζεις.
"Αὐ μυρισθοῦν πῶς τοῦ λαοῦ εἶναι γλώσσα
οὔτε μνεῖαν, οὔτε ἀνάγνωσις θὰ κάμουν.
Ἐπαιτᾷ καὶ οἱ ὥρες εἶναι μετρημέναι·
αὔριο ταχὺ στὴν αὐτὴν ἴσως ὥρα
τὴν κρίσις του· θὰ εἰποῦν στὸ πανελλήνιον.
Τί εἰς ὀλίγες στιγμὲς νὰ στιχουργήσω :

Βασίλης Ἄλλο δὲν λές, ποὺ νᾶχουν κακὴ μοῖρα,
ὅσο πλιὰ ὄραϊο θᾶναι τὸ τραγούδι
περιπλέον αὐτοὶ θὰ τὸ ἀηδιάζουν.
Ἢ γλώσσα τῶν Ἑλλήνων νὰ προκόψῃ
ἐμπόδιο, εἶπαν, ὁ "Ομηρος ἐστάθη.
"Ολες αἱ πολιτεῖες τῆς Ἑλλάδος
αὐτὸν ἀκούουν· τίς πλάνευεν ὁ πλάνος
καὶ νεκρὴ ἢ καθαρεύουσα ἀπομνήσκει.
Μὴ γένοιτο ποτέ, τυχουνε γράψῃ,
τέτοιο σ' ἐμᾶς δυστύχημα νὰ τύχει,
τὸ κακὸ μας οἱ πρόγονοι τὸ ἐπῆραν.
Ἀλλά, κυρὰ Μαρία, μὰ τὴν ἀλήθεια,
τὸ νοῦ μου δὲν μοῦ κλέφτεις, δὲν πιστεύω
ὀνειράτα στὴ νύκτα σου νὰ εἶδες.
Νέα μηχανὴ πολεμικῆς σκαρώνεις
τοὺς γάμους ν' ἀποφύγεις; ψευτοθήλυκο !
Σύρε ἔσὸ καὶ τὸν νεῖρό σου, χάσου.

Μαρ. Μὴ μ' ἐνοχλεῖς τόσα πολὺ, ἀδελφέ μου,
μὴ μὲ ζυπνᾷς, παρακαλῶ, ἀπ' τὸν ὕπνο.
(χαμογελῶντας)
Σὰν τέτοια ὁποῦ λέγετε μοῦ ἐφάνη

κι ἐγὼ εἰς τ' ὄνειρό μου νὰ τὰ εἶπα,
 ἀλλὰ χωρὶς ἐκεῖνος νὰ προσέχει
 μὲ τὸ χέρι του μοιάζει νὰ τὰ διώχνει,
 τοὺς ὀφθαλμούς σου θναιζε, μοῦ λέγει,
 βλέπε, καὶ τί θὰ ἴδῃς γράφε στὸ νοῦ σου.
 Βλέπω ἄστρα, νέον ἥλιον, νέο κόσμον,
 εὐμορφιὲς ποὺ ὀφθαλμὸς δὲν εἶδε ἀνθρώπου.
 Ἀνθοῦσαν περιβόλια καὶ ποτάμια,
 μὲ τὰ χρυσὰ τὰ ψάρια, μὲ τὰ ρόδα
 τοῦ ποταμοῦ τὸ κύμα κυματίζει.
 Αἰγυθιὰ οἱ εὐωδιὲς μοῦ ἐφέρναν.
 Θωρῶ σεβάσμιο γέροντα στὸν ἴσκιο
 δένδρου ὑψηλοῦ· ἀπὸ βουνὰ καὶ δάση
 μοῦ ἐφαίνετο πὼς ἄνδρες κατεβαίνουν,
 τὸν γέροντα συγχαίρουνταν, φιλοῦσαν.
 Πρῶτος μὲ τ' ἄρματα τοῦ στολισμένους
 ὁ στρατηγός, ποὺ ἔχει τὸ μνημόρι
 στοῦ Πειρακιῶς τὸν δρόμο καθὼς πᾶμε,
 εἶδα πολλὰ τὰ χαιῖδια νὰ τοῦ κάνει.
 Τὸν στρατηγὸ κι ἄλλους πολλοὺς γνωρίζω
 εἰς τοὺς ἴσκιους τοῦ εὐμορφοῦ τοῦ δένδρου,
 ποὺ ἱστορημένους στὸ παλάτι εἶδα,—
 τοῦ γέρου ἐκείνου τὸν υἱὸν μοῦ λέγει
 ἡ γνωστὴ τοῦ ἀνδρὸς γλυκεῖα εἰσὶν αὐτῇ,
 τὸν υἱὸν ἐκείνου ὁ Στέφανος νὰ πάρει
 θέμα του εἰς τὸ τραγοῦδι τοῦ Μαρτίου.
 Τὸ στενὸ τοῦ καιροῦ μὴν τὸν δειλιάσει,
 ἂν ἔχει ἑλληνικὴ ψυχὴ εἰς τὰ στήθη.
 Θ' ἀνθίσουν στοχασμοὶ εἰς τὴν καρδιά του
 σὰν ὅσα βλέπεις ρόδα ἔμπροσθέν σου.
 Μοῦ πῆρε τὴ ζωὴ ἄχαρος χάρος
 δὲν πρόφθασα τὸ ποίημα νὰ τελειώσω,
 ὅπου μὲ πόθο εἶχα μελετήσει.
 Δὲν πρόφθασα, τὴ χάρη ὅς λάβει ἄλλος.
 Τοῦ ἀδελφοῦ σου εἰς γράμμα μου ἂν θελήστε
 τὸ σχέδιό μου θὰ εὐρῆτε σημειωμένο.
 Ἄλλ' ἀπὸ ἐμὲ ὁ ἐραστής σου ἀνάγκην
 θαρρῶ δὲν ἔχει· πλὺ ἐγγλωττοὶ βοηθοὶ του
 τὰ στέφανα τοῦ γάμου καὶ τῆς νίκης·
 Ἡ ὄρα βιάζει, σήκου ἀπὸ τὸ στρῶμα
 κάμε γνωστὰ ὅσ' ἄδες κι' ὅσα σοῦ εἶπα.
 Χαῖρε ἀδελφὴ ἀγαπητοῦ μου φίλου,
 καὶ τῶν δυὸ μας γλυκεῖα φροντίδα ἐσὶν ἔσσι.
 Ἀφαντος μ' αὐτὰ τὰ λόγια ἐγίνη,
 ἐξόπνησα κι ἐνδύθηκα καὶ ἤλθια.

Βασίλης Ἄν εἶναι καθὼς λέγεις τ' ὄνειρό σου,
 ὁ Σολωμὸς αὐτὸς ποὺ εἶδες εἶναι.

Μαρ. Βέβαια κι ἐγὼ ἀμφιβολία δὲν ἔχω.

Βασίλης Κι ὁ ἄλλος πρέπει νὰναι ὁ Χατζῆ Πέτρος,
 καλὸς υἱὸς ἀπὸ καλὸν πατέρα,

τοῦ γέρον ἀπρεστοῦ τοῦ Ἀσπροποτάμου.
Παιδ' ἤμουν καὶ τὸν γέροντα, θυμοῦμαι,
στὴν Αἴγινα τὸν εἶδα· ἐνδυμασίαν
διὰ τὸν υἱὸν του ὀλόχρυσον εἶχε φτιάσει.
Μὲ τὸν Καραϊσκάκη στοὺς πολέμους
ἦτον ὁ υἱὸς του· παιδιὰ ἀπὸ τὸ σχολεῖον
σκολάζοντας καὶ τρέχοντας στοὺς δρόμους
τὰ εὖμορφα ἐθαυμάζαμε χρυσάφια
τοῦ περιφρήμου ράφτη στὸ ἐργαστήρι.
Ἄλλὰ τρέχα, Μαρία μου, εἰς τὸ γραφεῖον
τοῦ δόλιου ἀδελφοῦ μου, καὶ νὰ φέρεις
ἔσα τοῦ ἔστειλε γράμματα ὁ Διονύσιος·
τρέχα, καιρὸν μὴ χάνεις, νὰ τὰ φέρεις.

Μαρ. Τὰ ἤφερα, ἀδελφέ μου, κι ἐδῶ τᾶχω.

Στεφ. Παρακαλῶ καλὰ φυλλολογήστε,
δὲν διακρίνω, ψηφία, ὁ νοῦς μου καίει !
Τοῦ Χατζῆ Πέτρου σοβαρὸ τὸ θέμα !
Καὶ στρατηγὸς καλὸς καὶ στρατιώτης,
τίμιος καὶ μὲ τίμιους συντροφευμένος.
Εἶδα εἰς ἐφημερίδα τῆς Γαλλίας,
ὅτι τοὺς αἰχμαλώτους του ὁ στρατάρχης
μεγάλες θεμονιὲς στένοντας ξύλων
τοὺς κακόκαιε μέσα ὁ ἀλιτήριος !
Ἄξιο τοῦ Σολωμοῦ ἦτον τὸ θέμα
τὸ γένος στὴν Εὐρώπῃ ν' ἀθωώσει.
Δὲν ἤύρατε τί ἀκόμα ἐρευνώντας.

Βασίλης Ζητώντας ἄλλο ἤύραμε, ἀκροάσου.
Διάβασε σὺ (πρὸς τὴν Μαρίαν). Ὅχι τὸ
[γράμμα δός μου.

Πολλῶν οἱ λογιότατοι ἐπαίνων

(ἀναγινώσκει)

ἄξιοι εἶναι· κυριεύονται ἀπ' τὸν πόθο
τοῦ τύπου, τοῦ σημείου τῆς ἰδέας,
τῆς λέξεως δηλαδή· σωστὸ τὸ ἔργον.
Κι ὁ ὕψιστος Θεός, πλάστης τῆς ὕλης
δὲν φχαριστήθη αὐτὴ νὰ πλάσει μόνον,
σχήματα καὶ στολίσματα τῆς δίδει,
μὲ θησαυρὸ χρωμάτων τὴν πλουτίζει·
οἱ ὀφθαλμοὶ κι ὁ νοῦς μας τὰ θαυμάζουν.
Βουλεύονται οἱ σοφοὶ μας ἔργον θεῖο,
τῆς στολῆς βουλευόμενοι τὴν χάρι.
Ἄλλ' ὅπου ἡ σοφία τοὺς γονατίζει,
ποιὸ τὸ σημεῖο τῆς ἰδέας θᾶναι ;
Τὴν παλαιὰν τὴν λέξιν τῶν Ἑλλήνων
ἄλλοι σοῦ λέγουν· αὐτ' εἶναι ἀπερασμένη
φωνάζουν ἄλλοι, μαραμμένα κάλλι.
Αὗτοὶ ὅμως αἱ δεύτεροι δὲν στέργουν

1. Ὄνομα τοῦ Σολωμοῦ. [Σημ. Ἐρπυσίτη].

τῇ γλώσσᾳ τοῦ λαοῦ νοὸς σημεῖον
δένουν χλωρὰ ξερὰ ἓνα δεμάτι,
φυτρών' ἢ καθαρεύουσα κι ἀνθίζει.
(φυλλολογᾷ ἄλλα γράμματα).
Αὐτὸ ποῦ εἰς ἄλλο γράμμα του ἀναφέρει,
μὰ τὴν ἀλήθεια, προξενάει τὸ γέλιο.
Γράφουν οἱ λογιότατοι καὶ θέλουν

(ἀναγινώσκει)

ἂν ἔχεις καθαρὴν λέξιν στὰ χίλια,
ὀρθοφρονεῖς καὶ μὲ τοὺς στοχασμοὺς σου.
Τὸ καθαρὸ διὰ τοὺς λογίους μας εἶναι
ντουφέκιον τὸ ντουφέκι νὰ ὀνομάζεις,
τοὺς Σπετσιῶτες νὰ λέγεις Τυπαρῆνιους,
τῆς Βοστίτσας μὲ τὰ ὁμορφα κορίτσια
νὰ τῆς φρεῖς γιδίσια κρινολίνα.
Νὰ δέρνεις τὸν γιγλὸ μὲ λιβουρνίδες
καὶ ν' ἀδικεῖς τὸ μυστικὸ τοῦ ἀγῶνος.
Τώρα ἐρωτῶ... μὴ γένοιτο! ἂν συνέβη
καὶ τρελλαθεῖ κανένας τῶν σοφῶν μας,
καὶ μὲ τὴν καθαρεύουσα ἐξηγεῖται;
Τάχα θὰ εἰπῶ, τὰ λογικὰ ἔχει σῶα
κι ἡ γλώσσα του σοφίας χίνει μέλι;
Λαοὶ ἀπὸ τὰ πέρατα τοῦ κόσμου,
τρέξετε, τὴ σοφία του νὰ γευθῆτε!
(φυλλολογᾷ ἄλλα γράμματα)
'Εἰδῶ πιστεύω ἀράξαμε, ἀδελφέ μου,
βλέπω τοῦ Σολωμοῦ στὰ θεογάρρακτα
τοῦ Χατζῆ Πέτρου τὸνομα διαβάζω,
ψηλότερ' ὥς ἀρχίσουμε νὰ ἰδοῦμε.

(γυρίζει τὸ φύλλο)

Διάβασε ἐσύ, (πρὸς τὴ Μαρία)
ἐγὼ εἶμαι βαρεμένος.
Στέφανε, ἀκροάζου μ' ἐπιμέλεια.

Μαρ.

(ἀναγινώσκει)

Χίλια ὀκτακόσια καὶ πενήνταπέντε
Παρασκευή, ὀκτῶ ἁλωναρίου.
Τί τὸ ὠραῖον τῆς τέχνης, φίλε μου, εἶναι
τῶν τεχνιῶν ποῦ ὀνομάζονται καὶ ὠραῖες,
ἡ λάμψις τῆς ἀλήθειας, λέγω εἶναι,
βασιλεία τῆς ἰδέας μὲ εἰκόνες.
'Υλικότερ' ἀκόμη σοῦ ἐξηγοῦμαι.
Τὰ φύλλα, τ' ἄνθη στολισμὸς τοῦ δένδρου,
κι ἀπὸ τὸ ἴδιο δένδρο γεννημένα,
τὴν ἐργασίαν τῆς τέχνης σοῦ εἰκονίζουν.
Τοῦ δένδρου ἡ ρίζα εἰς τῆς γῆς τὰ βάθη
εἶναι ἡ ἀλήθεια, τὸ ἀγχθό, ἡ ζήση.
Τ' ὠραῖο τῆς τέχνης, τῶν ἀνθῶν ἡ χάρη
εἶναι, ἡ ἀύγυνή τους δροσιὰ καὶ εὐωδία.
Μεγαλεῖο τοῦ τεχνίτου λοιπὸν εἶναι
σοφῶν ἢ ἡρώων νὰ ἐγκωμιάζεις ἔργα.
Πόσο, φίλε, ἀναγάλιασε ἡ ψυχὴ μου

πέρυσσι ὅταν ἤκουσα καὶ μοῦ εἶπεν,
 τὸ πῶς ὁ στρατηγὸς ὁ Χατζῆ Πέτρος
 τοὺς λοχαγοὺς τοὺς Αἰγυπτίους ἐδέχθη.
 ποὺ εἶχεν πέσει αἰχμάλωτοι εἰς τὴν μάχην
 τοῦ Ποταμοῦ. Σᾶς ἐπιστρέφω, εἶπε,
 τὰ σπαθιά σας· μὲ σᾶς δὲν ἔχοι' ἔχθηρα.
 τὰ κορμιά μας μ' ἐσᾶς ἐπολεμήσαν,
 ὅχι οἱ ψυχές· ἐσεῖς δικοί μας εἴσθε·
 διὰ νὰ χαρεῖ ὁ κόσμος δικαιοσύνην
 πολεμοῦμεν· δὲν ἔχομε ἄλλα τέλη.
 Πᾶσα ψυχὴ ἓνα συμφέρον ἔχει,
 διὰ τὸ δίκαιον τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἀλήθειαν.
 Εἴσοθ' ἐλεύθεροι, ὑπάγετε ἔπου θέλτε.
 Ἄν θέλετε στὴν Αἴγυπτον νὰ πᾶτε,
 προτιμήστε, διαβῆτε ἀπ' τὴν Ἀθήνα,
 ἅτινα σᾶς δίδω, πάρτε τὰ δικά μου.
 Θὰ σᾶς δεχθεῖ καλὰ ὁ βασιλιάς μας.
 Προκομμένοι, καλοί. ὁμοιάζετε ἄνδρες,
 πολλὰ εἰς τὴν Ἀθήνα θὰ ὀνειδίστε,
 ὅμως καὶ ἀγαθὸ χαιρόμασθε ἄκρο,
 τὴν ἀρχὴν παντὸς καλοῦ, ἐλευθερίαν.
 Ποιήσεως θησαυρὸν εἶδα νὰ ἔχουν
 τοῦ στρατηγοῦ Χριστόδουλου τὰ λόγια.
 Καταγίνομαι ποίημα νὰ συνθέσω.
 Μὲ διεφθαρμένη γλῶσσα τί θὰ γράφεις.
 ἀκούω οἱ σοφοὶ μοῦ λέγουν τῆς Ἑλλάδος.
 Ἄνούσιο κατηγόρημα καὶ ἀνόσιο.
 Ἢ γλῶσσα, φίλοι, εἶναι διεφθαρμένη
 ὅσο καὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἦτον
 πρὶν ἀκουσθοῦν οἱ δοξαριές τοῦ Ὀμήρου,
 πρὶν χάριν λόγου, στὴν φυλὴν τῶν Ἀγγλων,
 πρὶν τοῦ Σαιξπήρ φανοῦν οἱ τραγωδίες.
 Τοῦ πνεύματος ἡ δύναμις, τὸ ὕψος,
 καὶ ἡ σοφὴ τεχνικὴ πλοκὴ τῶν λόγων
 οἰκοδομοῦν χαριτωμένην γλῶσσαν.
 Εὗχου νὰ ζήσω, φίλε, καὶ ἐλπίζω
 νὰ δυνηθῶ νὰ σὲ εὐχαριστήσω.
 Τὰ μάτια σου φιλεῖ ὁ Σολωμός σου.—
 Ἀλίμονο ! ἀπέθαναν κι οἱ δύο.
 Τὸν Σολωμὸ ἐμπόδισε ἡ ἀσθένεια,
 φαίνεται, νὰ τελειώσει τὸ ἐποθεῖσε.
 Ἀλλ' ὥς ἰδοῦμε γράμματα τί γράφουν.

Στέφ.

Ἀρκετὰ ὅσ' ἀκούσαμε, Μαρία.
 Καλὴ μοῦ δίνουν φώτιση τὰ λόγια
 τοῦ Σολωμοῦ. Εἰς τέταρτον ἐλπίζω
 τὴν στιχουργίαν μου βέβαια νὰ τελειώσω.
 Σύρε ἀδελφέ (πρὸς τὸν Βασιλάκη ν)
 [καὶ τοῦ Πανεπιστήμιου
 τὸν κλήτορα τὸν Κώστα νὰ μοῦ φέρεις,
 μὲ τ' ἄλλα τὰ ποιήματα νὰ βάλει
 τὸ ποίημά μου μ' ἐπιτήδειον τρόπον,

νά τὸ ἰδοῦν, τὴν κρίσιν τοὺς νὰ δώσουν.
 Θὰ τὸ διαβάσουν τᾶχα; Δὲν πιστεύω
 τὰ ὅσα ἐφηβείσανε, νὰ πράξουν.
 Πιστεύω ὁ εἰσηγητὴς μόνος τοῦ τᾶπε :
 Στὴν γλώσσα τοῦ λαοῦ στίχοι γραμμένοι
 οὔτε κἄν ἀπὸ ἡμᾶς ἀναγνωστέοι.
 Τί νὰ γλυκάνει τὸ δριμύ τους πνεῦμα;
 Φανὸς τοῦ Σολωμοῦ μοῦ ἐστάθ' ἡ γνώμη,
 νὰ ξανοίξω τὸν βράχον τῶν λογίων,
 ὅπου τὸ γνωστικὸ τους ναυαγίζει.
 Ἐὖρος ἀπ' τὴν γλώσσα δὲν διακρίνουν.
 Ὁ Δημοσθένης, Πίνδαρος καὶ ἄλλοι
 τὴν γλώσσα τοῦ λαοῦ εἶχαν στὰ χεῖλι,
 ἀλλὰ ποῖος Ἀθηναῖος καὶ ποῖος Θηβαῖος
 εἶχε ποτὲ τὴν χάριν τοὺς μιλώντας;
 Μαρία μου, εἰς τὸν νοῦν μοῦ ἔρχεται τώρα
 τοῦ ἱατροῦ τῶν Ἰωαννίνων τὸ τραγούδι,
 συχνὰ ποὺ ὁ ἀδελφός σου ἐτραγουδοῦσε.
 Ποῖος τοῦ λαοῦ μὲ τόση μιλεῖ χάριν;

«Θωρῶ σου Χλόη κι ἄδικα
 θέλει ἀπομαρχνθοῦν
 οἱ κρίνοι, τὰ τριαντάφυλλα
 στὴν ὕψη σου ποὺ ἀνθοῦν.

Διαβατικὰ τ' ἀνθρώπινα
 σὰν ποταμοῦ νερό,
 Τὰ νιάτα χάρου, κόρη μου,
 μὴ χάνεις τὸν καιρό.

Πλακώνουν τὰ γεράματα
 προμοῦ τὸ φανταχτεῖς.
 Κι ἂν μετανοιώσεις ὕστερα
 διπλὰ θὰ παιδευτεῖς.

Τίς σαῖτιές τοῦ ἔρωτα
 μὴν τὲς καταφρονᾷς,
 καὶ μὴ τὰ δασκαλέματα
 ἀκοῖς τῆς Ἀθηνᾶς.

Τηρᾷς τὴν ψεύτραν Ἀρτεμι;
 Δὲν ξεύρεις, σὲ γελάει
 καὶ μὲ τὸν Ἐνδυμίωνα
 κρυφὰ συνομιλάει».

Τόσο γλυκὸ καὶ εὐμορφο τραγούδι
 ἢ τρυφερὴ σου ἢ νιότη ἄς τὸ σχολιάσει.

Μαρ. Μὲ μιὰ στροφὴ κι ἐγὼ θὰ σ' ἀπαντήσω,
 ποὺ τῆς νυκτὸς προῦς εἰς τὴν γαλήνην
 γλυκόφωνη φωνὴ ἐτραγουδοῦσε :

Θέλω νὰ σ' ἀλησμονήσω
 κι ἡ καρδιά μου σὲ πονεῖ,

σὺ εἶσαι ἡ πρώτη μου ἡ ἀγάπη
σὺ εἶσαι καὶ ἡ παντοτινή.

Στεφ. Μαρία μου, τὸ γνωρίζω, τὸ κατέχω,
ἐγὼ εἶμαι ἡ πρώτη καὶ ὕστερή σου ἀγάπη,
τῶν σοφῶν μας ἡ κρίσις τέτοια θάνατι,
ὥστε ποτὲ νὰ μὴ μ' ἀλησμονήσεις.

Μαρ. Οὔτε ποτὲ καὶ σὺ ἀπ' τὴν καρδιά σου
νὰ μὲ ξεγράψεις Θεὸς καὶ Ἄγιος,
τῶν τιμίων τῶν ἐρώτων οἱ προστάτες
τοὺς δικαστὲς τοῦ ἀγῶνος νὰ φωτίσουν,
ἔργα ἄξια βραβεῖου κι ἐσὺ νὰ γράψεις.
Καὶ τῆνομά σου, Στέφανε, θὰ εἶναι
τῆς αὐρινῆς σου μήνυμα τῆς δάφνης.

Στεφ. Εἶθε ὁ λόγος σου ὡς μητρὸς εὐχὴ νὰ εἶναι!
(Τέλος τῆς δευτέρας πράξεως)

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

Σκηνὴ πρώτη

(Στολὴ τοῦ Πανεπιστημίου,
διάφοροι περιφέρονται μουρ-
μουρίζοντες στίχους· ἓνας ἀπ'
αὐτοὺς λέγει):

Εἷς Βαρύγδουπος ἤχος χαλκίνων κωδῶνων...
εἷς εἶκον Θεοῦ τοὺς πιστοὺς προσκαλεῖ...
Μετὰ τοῦ λαοῦ καὶ ὁ νέος Μαρτῖνος,
νεήρραπτον φέρων στολὴν ἐορτῆς...

Ἄλλος Καθὼς τὸ δῶρον ἔφαγε καὶ ἔπιε τὸ θεῖον
ἐκτὸς τῆς κλίνης ὡς δορκὰς ἡ κόρη ἐτινάχθη·
εἰς τὴν αὐλὴν ὠδήγει με λαβῶν με τῆς παλάμης
φωνοῦσα...

Βασίλης Τὸν κλήτορα δὲν βλέπω διὰ νὰ μάθω
ἢ ἐπιτροπὴ ποιά θάλασσ' ἀρμενίζει.
Τάχα οἱ πεντακόσιοι τοῦ Στεφάνου,
τοῦ Χατζῆ Πέτρου τῆνομα, θὰ εὐροῦνε,
χάρων θὰ εὐροῦν εἰς τοὺς ἀγωνοδίκας;
Μὰ τὴν ἀλήθειαν λίγη ἐλπίδα ἔχω·
πρὶν ὅμως ὁ ἀσθενὴς νὰ ξεψυχίσει,
τὰ μοιρολόγια ἄς μὴ τὰ ξεφωνοῦμε.
Ὅλοι αὐτοὶ ποιήματα ἔχουν δώσει
εἰς τὸν διαγωνισμόν. Δὲν ἀμφιβάλλω
πρὶν νὰ φέξει τὸ ἄστρο ἐδῶ θὰ ἦλθαν.
Τοὺς στίχους τοὺς ἀκούω νὰ μουρμουρίζουν
καὶ δύο γυναῖκες; βλέπω μεταξὺ τους
ξυσμὸς ποιητικὸς τέσ ἔχει πιάσει,
τὸν Λαμπρινιάδη εἰς τὴ μέση βλέπω
κι ἐφέτος πάλιν. Θὰ πάω νὰ τὸν πλησιάσω,

κάτι αὐτὸς θὰ ἔχει μυρισμένο.
—Καλὴ ἡμέρα σου, φίλε Λαμπρινιάδη.

Λαμ/δης Καλὴ σας ἡμέρα, κύριε Βασιλάκη.

Βασ/κης Πράγμα ἐκλεκτὸ θὰ ἔχεις ὑφασμένο,
ὄθεν καὶ προῦνός ἦλθες νὰ μάθεις
τὴν τύχη τοῦ ψαλμοῦ σου.

Λαμ/δης Ἦξεύρω, φίλε,
τῶν δικαστῶν τὴν κρίσιν πρὶν τὴν μάθω.
Χιλιάδες στίχους τέσσερες γραμμέν υς
ἔχει ἡ μαυρομούρα μου ἐφέτος,
ἀνεμόμυλος πήαινε τὸ φτερό της !
Τῶν ληστῶν τὸ τραγούδι νὰ ἀκούσεις
κι ἔπειτα εἰπὲ πὼς δὲν θὰ μὲ βραβεύσουν.
«Εὐνὴν εἰς τὸ σπήλαιον κλάδων χλωρῶν
στρωννύντες, λιτὸν ἐτοιμάσωμεν δεῖπνον.
Καὶ οἶνον πίνοντες γλυκὺν καὶ ζωρόν
Γλυκὺν ὅς ὑπνώσωμεν ἔπειτα ὕπνον.
Καθίσατε γύρω, κερνᾶτε τὸν οἶνον
καθεὶς ὅς εὐφραίνεται τρώγων καὶ πίνων.
Κι ἐν ᾧ ὁ βορέας τὸ οὖς μας κηλῶν
συρίζει, ὅς ψάλλωμεν ὄσμα καλόν.
Ναί ! πίνοντες οἶνον πολὺν καὶ γλυκύν,
πηδῶμεν, χαρῶμεν. Κ' ἐν ᾧ ὁ βορέας
μᾶς ψάλλει ἀπ' ἔξω τερπνὴν μουσικὴν,
κοιμώμεθα τότε εἰς κλάδους ἰτέας».
Καὶ τ' ἄλλα πολλὰ, ὅλα ὅμοια εἶναι.

Βασ/κης Πόθεν κακομετάφραες τοὺς στίχους
ποὺ κελαῖδεῖς τὸ ξεύρω καὶ τὸ ξεύρεις.
Τὸν Πειρατὴ τοῦ Μπάϊρον πειρατεύεις.
Ἄλλο ἀπὸ ἐμὲ πλὴν εὐμορφο τραγούδι
τῶν ληστῶν ἀπὸ ἐμὲ τώρα ν' ἀκούσεις.
Εἰς τὰ χωράφια τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου
τὴν Τρίτη τῆς Λαμπρῆς τὸ ἔχω μάθει.

«Ἀνάθεμα τὴν τέχνη μας πόχουμε' ἐμεῖς οἱ
[κλέφτες !

Μὲ φόβο τρώμε τὸ ψωμί, μὲ τρόμο περπατοῦμε
Καημένα τί ἔχετε, παιδιὰ, καὶ εἴσθε λερω-
[μένα :

Μὴν εἴσασθε ἀπ' τὸν πόλεμο, μήνα κι' ἀπ'
[τὸ μπαρούτι :

Μήτε ἀπ' τὸν πόλεμο εἴμασθε, μήτε ἀπ' τὴ
[μπαρούτι.

Κοιμόμαστε στὰ ἔλατα κι εἴμασθε λερωμένα.

Ἀνάθεμα στοὺς χρυσοκούς ποὺ φτιάνουν τίς
[μπαλάσκες,

ποὺ ξεπλανεύουν τὰ παιδιὰ, τὰ χάουν οἱ
[μυηνάδες !»

Ἄν βραβευθεῖ τὸ ποίημά σου, φίλε,
οἱ ληστιάδες θὰ εἰπῶ ὀρθοφρονοῦνε,
ληστοφρονοῦν οἱ λόγιοι τῆς Ἑλλάδος.

Λαμ/δης Μὲ τέτοια γνώση, φίλε, νὰ κινιᾶσαι,
γνώμη ποὺ δὲν παντέχεις θὲ ν' ἀκούσεις
ἀπὸ τοὺς δικαστὰς τῶν ποιημάτων.
Ἄλλὰ τί ταρᾶς, φωνὲς μεγάλες,
τῶν διδασκάλων, μέσα εἰς τὸ δωμάτιον;
Φεύγω... νὰ ἰδῶ ἄλλη φορὰ τὰ λέμε.

Σ κ η ν ῆ Δ ε υ τ έ ρ α

(Βασιλάκης, Κωνσταντῖνος κλητῆρ)

Βασ/κης Κλήτορα ἀναθεματισμένε, τί ἐγίνης;
Νά, ἔρχεται... Σιωπή... Τώρα θὰ μάθω.
Ἀγαπητέ μ' ἐχτίκισες ὥς ν' ἄλλθεις.

Κωνστ. Μὴ ν' ἄθελαι κι ἐγὼ τόσο ν' ἀργήσω;
Πρωτότερα νὰ ἐλθῶ κάλλιο μου θᾶτα.

Βασ/κης Διηγῆσου μου λοιπὸν τί ἔχουν κάμει.

Κωνστ. Μπέη πολυχρονεμένε μου καὶ αὐθέντα,
τί νὰ σοῦ εἰπῶ, τί νὰ σοῦ ὁμολογήσω!
Ποῦ νὰ τελειώσω, πόθεν ν' ἀρχινήσω!

Βασ/κης Μίλει ποῦ νάχεις τὴν κακὴν ἡμέρα!
Ἀποφάσισαν; Τί ἀνταροβολοῦσαν;

Κωνστ. Ψηλά, κύρ Βασιλάκη μου, τὸ πιάνεις
ἀποφάσισαν κι ἐξαποφασίσαν.
Πάλε λογομαχοῦν, εἰς τὰ μαχαίρια.
Πρόθυμος διὰ νὰ μείνω καὶ ν' ἀκούσω,
δούλευσιν νὰ σοῦ κάμω, μὲ ἐδείρην·
κακὴν κακῶς τοὺς φεύγω ἀπὸ τὰ χέρια.
Φεύγοντας καὶ ἐγὼ τοὺς ἔχω κλείσει,
διπλὰ τὴν κλειδαριὰ ἔχω γυρίσει,
καὶ πῆρα τὰ κλειδιά, νὰ ἰδῶ πῶς θᾶβγουν.

Βασ/κης Πές μου, λοιπὸν, νὰ ζήσεις, τί ἐγίνη;

Κωνστ. Μὲ τάξη θὰ στὰ πῶ ἓνα πρὸς ἓνα.
Ἀφὰς λυχνίων ἦλθαν καὶ καθίσαν
ὅλοι τῆς πιτροπῆς εἰς τὸ δωμάτιον.
Εἰς τὸ τραπέζι εἶχ' ἀραδιασμένα
τῆς χρονιᾶς τὰ ποιήματα. Μὲ τρόπον
κατάμπροσθα εἶχα βάλει τοῦ γαμβροῦ σου,
νὰ τὸ σκεφθοῦν, στὸ μάτι νὰ τοὺς δώσαι.
Καθὼς τὰ προσχεδίασα ἐσυνέβη,
τρίτο φυλλολογήσαν τοῦ γαμβροῦ σου.
Ἀλλὰ ὥς ἀσθενὴς καθάρσιο παίρνει,
τὲς μοῦρες τοὺς ἀσχήμεναν τοὺς βλέπω,
τὲς γλῶσσες ἀερίζαν κι ἐγελοῦσαν.
Ἦναξ ὅμως, τὸν ἄκουσα, τοὺς εἶπε,
αὐτὸς σὰν χωριστὰ τὸ μαλετοῦσε,
ἔχει κάλλη πολλὰ καὶ ἀπλὸ ἄς εἶναι.
Τέλος τὴν προσοχὴν τοὺς, τοὺς ἐπαίνους
εἰς εὐμορφο ἄλλο ποίημα μεγάλο

βλέπω καὶ ρίχνουν, μ' εὐχαρίστησέν τους
 ἐκεῖνο συμφωνοῦν νὰ στεφανώσουν.
 Μὴ σοῦ κακοφανεῖ, κύρ Βασιλάκη !
 Ἀλλά, μὲ τὴν ἀλήθεια, ὥραϊο ἦτον
 τὸ ποίημα, ποὺ εἶπαν νὰ βραβεύσουν.
 Εἶχε μέσα στρωννώντες ἢ μιννόντες,
 εἶχε μέσα κρασί ζωρὸ μισχάτο,
 ζωρὸ ποὺ καὶ με ζύρι νὰ τὸ πίνεις,
 εἶχε κλάδους ἰτέας κηλῶν τὸ οὖς μας.
 Πα ἄωρα νυκτὸ ἐχωρισθήκαν.
 Νάλθω νὰ σ' εὔρω, ὦρα παρασμένη,
 εὔτε καλὸ τὸ μήνυμά μου ἦτον
 θέλω νὰ κοιμηθῶ ἀποσταμένος,
 τὰ παιδάκια μου εἶδα κοιμισμένα.
 Ὁ Γεωργάκης μου σὰν χαμοκλαιότουν,
 εἰς τὸ βυζὶ τῆς μάνας του τὸν δίδω.
 Μόλις τὸ πρωτοῦπνε μου εἶχα πάρω,
 ἀκούω καὶ τὸ χαμόσπιτο βροντάει,
 κάποιος βαρεῖ τὴν θύραν μου με βίαν.
 Ποιὸς εἶναι τέτοιαν ὥρα καὶ κτυπάει;
 Ξυπνάτε τὰ παιδιὰ μου ἀπὸ τὸν ὕπνον !
 Ληστής ἂν εἴσαι, φύγε ἀπὸ τ' ἐμένε,
 με τὸν μισθόν μου κακοζῶ ὁ τάλας
 κα' νηστικὸς καρμιὰ φορ' ἀπομένω.—
 Ἄνοιξε, Κωσταντῆ, φωνὴ μοῦ λέγει,
 εἶμαι ὁ πρύτανης, γλήγορ' ἀνοιξέ μου.
 Ἐννόησα τὴν φωνὴν κι εὐθὺς ἀνοίγω.
 Φῶς ἀναψε καὶ πᾶμε εἰς τὰ δωμάτια,
 καθὼς ἦλθα κι ἐγὼ τώρα σ' ἐσένα,
 τρέξτε, τὰ ἄλλα μέλη νὰ καλέσεις,
 ὁ πρύτανης τοὺς θέλει, ξύπνησέ τους.
 Φῶς ἀναψα, τὸν πρύτανη φωτίζω,
 εἰς τὰ δωμάτια ἴσια τὸν ἀφήνω.
 Φεύγω καὶ κατεβαίνοντας ξανοίγω
 με βῆμα βιαστικὸ νᾶρχονται οἱ ἄλλοι.
 Μαζί τους πάω τὸν πρύτανη ἀνταμώσαν,
 ἐκοιταζόταν ἓνας με τὸν ἄλλον.
 Εἶδες ὄνειρο; Λέγει ὁ εἰς τοῦ ἄλλου.
 Εἶδαμεν ἀποκρίνετο ὁ καθέννας.
 Τὸν Ρήγγ τὸν Φερραῖον ἄλλος εἶδε,
 ἄλλος τὸν Κοραῖ καὶ τὸν Βενθύλον,
 ὁ πρύτανης τὸν εἶδε τὸν Βενθύλον.
 Τρομάρα τ' ὄνειρό του νὰ τ' ἀκούσεις !
 Στὸν ὕπνον, τοῦ ἠμολόγησε ὁ Βενθύλος,
 σοφία νὰ ξαναζήσει στὴν Ἑλλάδα,
 τοῦ Χατζῆ Πέτρου πρέπει νὰ βραβεῦστε
 τὸ ποίημα ποὺ φέε καταφρονήστε
 τὴν ἀπλὴ γλώσσα ἀνάγκη νὰ τιμήστε
 ἀλλοιῶς στοῦ λεξικοῦ τὰ ξερά φύλλα
 ἀποθνήσκει τὸ πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων.
 Παρατηροῦν καὶ εἶδαν λείπει ἓνας,

μὲ βία μὲ προβοδιάζουν νὰ τὸν φέρω.
 Λόγιασε μοναχὸς σου κι ἔν γυρίσεις,
 λόγχευμα θὲ ν' ἀκούσεις στὸν μισθὸν σου.
 Τρέχω, τὸν βρίσκω εἰς τὸν ὕπνο ἀπάνω.
 Στήκω, τὰ ἄλλα μέλη σέ ζητοῦνε.
 Τί πάθανε; Θαρρῶ καὶ τρ' ἀλαθήκων.
 εἶναι ἀκόμα θαμπά, δὲν φέγγει ἡ μέρα.
 Τοῦ μισθοῦ μου τὸ λόγχευμα μὲ καίει.
 Μὲ τὰ χεῖδια, μὲ ἀγώνω τὸν ἐνδύω·
 κινουῦμε, κατ' βαίνομε στὸ δρόμο,
 συντροφιαστὰ μὲ τ' ἄστρο περπατοῦμε.
 Καθὼς ἐκεῖ ἐρθάσαμε, τοὺς βρίζει.
 Ἐὗρον ἐκθεσὶν ξενύκτισα νὰ κάμω,
 καὶ δὲν μ' ἀφήστε ὕπνο νὰ χορτάσω.
 Τὸν ἐρωτοῦν Δὲν ὀνειρεύθης τᾶχα;
 —Τί ὄνειρο νὰ ἰδῶ φρενοβλαμένοι;
 Τότες λογομαχία μεταξὺ τους
 σηκώθη, ποῦ δὲν εἶχε ἄκρη καὶ μέση.
 Κατὰ τύχη αὐγινὸς σ' ἄλλο δωμάτιο
 τοῦ θεοῦ λόγου ὁ σοφὸς ὁ διερμηνέας
 εἶχε ἔλθει, ἀσχυλίαν εἶχε δική του,
 ἔγραφε, τὰ ραβδιὰ του ἀκουμπισμένα.
 Θωρῶ στήν ἔχθρα τῆς λογομαχίας
 χύνεται ἕνας, μὲ θυμὸ τ' ἀρπάζει,
 στή μύτη τὸν ἀντίπαλον ραβδίζει.
 Τρικυμία φοβερὴ τότες συνέβη,
 σέρνεται ἕως ἐκεῖ, ὡς ἤμποροῦσε,
 τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ὁ μεταδότης,
 καὶ μὲ φωνὴ βροντόφωνη φωνάζει.
 —Μαγκουφαριό, πνευματιστήμιοι ἄνδρες,
 τὰ ραβδιὰ μου θαρρεῖτε ὅπλα πολέμου;
 Εἰρήνης καὶ ἀνάγκης ὅπλα εἶναι.
 Ἄν ἦσανε διὰ πόλεμον ἀρμόδια,
 θὰ σχίζανε κεφάλια στὸ γεφύρι
 τῆς Κηφισιάς· τοὺς κακοβούλους μόνον
 φοβίζω μὲ τὸν ἥμερο ἀστυνόμο,
 τί δέρνεσθε, ἀδελφοί, λογομαχεῖτε;
 Ποιητὴς καὶ ἱεροκέρυκεας, πεισθῆτε,
 πρέπει ἀπλὰ νὰ γράφουν, νὰ ὁμιλοῦνε·
 διδάσκαλοι λαοῦ εἶναι κι οἱ δύο.
 Ἀπὸ τὰ οὐράνια ὁ ἕνας κατεβάζει
 τὸν ὕψιστον, τὸν κόσμον κατηγίζει.
 Ὁ ἄλλος τοῦ ὁραίου ζωγράφου εἶναι·
 τὰ μάτια τοῦ ἀνθρώπου κι ἡ καρδιά
 θροφῆς ἀνάγκην ἔχουν κι ἀπ' τὰ δύο.
 Μὲ προσοχὴ, τὰ πάντα ἀκούω, σημειώνω
 στὸ νοῦ μου, νὰ στὰ πῶ μὲ τὴν ἀράδα.
 Καὶ πίστευα τὸ τέλος νὰ πλησιάζει,
 ἦταν αὐτός, μὲ τῇ δαρμένῃ μύτῃ,
 πίσω μου μὲ κλωτσιὰς ἀκούω μὲ παίρνει.
 Τὴν ἐχεμύθειαν, λέει, θὰ προδώσω.

- Φεύγω καὶ τοὺς κλειδώνω εἰς τὸ δωμάτιον.
 Μοῦ φαίνεται σὰν καὶ μὲ φωνάζουν.
 (Ἀκούεται φωνὴ ἔσωθεν)
 Κωνσταντίνε, βρὲ Κώστα, Κωνσταντίνε !
- Κωνστ. Φωνάζτε ὅσο κι ἂν θέλτε, δὲν ἀνοίγω.
 ("Ἀλλὰ φωνὰ)
 Κωνσταντίνε, ἀναλήφθηκες ; ποῦ εἶσαι ;
- Κωνστ. Μὴν ἔχετε σκοπὸ γιὰ νὰ μὲ δεῖρτε ;
 (Προβαίνει ἀπὸ ἓνα παραθυράκι ἄνω τῆς
 θύρας ὁ πρύτανης)
- Πρυτ. Παλιάνθρωπε, ἔλα γλήγορα, ἀνοιξέ μας !
 Ἐβράχνιασε ἡ φωνή μας Κωνσταντίνε.
 Κωνσταντῆ, Κωσταντάκη, Κωσταντίνε !
- Κωνστ. Κύρ πρύτανη, μονάχος σου ἔάν ᾔσουν,
 μ' εὐχαρίστηση θ' ἀνοίγα τὴν θύρα,
 ἀλλὰ μαζί σας κι ὁ κύρ τάδες εἶναι.
 ποῖναι μὲ τὲς κλωτσιές τὸ φίλευμά του.
 Μείνετε αὐτοῦ, γιὰ νὰ ἐντροπιασθῆτε.
 Κόσμος ὁπού ποτὲ δὲν ἦλθε τόσος
 πλημμύρισε τὴν αἴθουσα, τὲς θύρες,
 μυρμήγκι τ' ἀκροατήριό στὰ προαύλια,
 νὰ σὰς ἰδοῦν χτυποῦν ποδάρια χέρια
 ὑπουργοί, νέοι καὶ νιές καὶ δεσποτάδες.
- Πρυτ. Καταραμένε ! ἀνοιξε σοῦ λέγω.
- Κωνστ. Οἱ κλωτσιές στ' ἀστραγάλι μοῦ πονοῦνε.
 (Κουτσαίνει-φωνὲς ἔσωθεν ἑλλων)
 —Ἀνοιξε καὶ γκρεμίζομε τὴν θύρα.
 (Ἀκούεται ταραχὴ στὴν θύρα ὡς νὰ
 ἐγκρεμίζετο· γκρεμίζεται)
- Κωνστ. Ἐρχομαι, νᾶμαι, φέρνω τὰ κλειδιά.
 (Βγαίνουν δύο-τρεῖς ἀπὸ τὴν γκρε-
 μισμένην θύραν τὸν πιάνουν ἀπὸ
 τ' αὐτὶ καὶ τὸν σέρνουν).
- Βασ/κης Πάγω κι ἐγὼ μὲ τοὺς πολλοὺς νὰ μάθω τί
 ἐφώτισε τὰ μέλη ἢ πρόνοια ἢ θεία. ||
 Σκηνὴ Ἡ Τρίτη
 (Ἡ μεγάλη αἴθουσα τοῦ Πανεπιστη-
 μίου. Κόσμος καθήμενος. Ἐρχονται
 τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς μὲ τὸν Πρύ-
 τανην. Ἐνας ἐξ αὐτῶν ἔχει τὴν μύ-
 τλην του δεμένην).
 (Μαρία, Στέφανος, Χαρζῆ, Πέτρος,
 Βασιλάκης εἰς τὸν περίβολον)
- Πρυτ. Κύριε εἰσηγητά, ἔχεις τὸν λόγον.
- Εἰσηγ. Φίλοι μας Κύριοι, σεβαστὲς Κυρίες,
 πολλὰ τὰ εὐχαριστήρια μας δεχθῆτε
 διὰ τὴν καλὴν σας παρουσίαν κι ἐφέτος.

Τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ στήν κρίσιν
 εὐθὺς ἐμβαίνο με μικρὸν προοίμιον.
 Τὰ πάντα, φίλοι ἄνδρες, μεταβάλλει
 ὁ καιρὸς καὶ στήν γῆν καὶ στὰ οὐράνια.
 Ὅπου ἦτανε στεριᾶς πελάγη εἶναι,
 ὅπου λίμναι περήφανα παλάτια.
 Τὴν δυνάμιν του ἀκούουσιν καὶ τὰ οὐράνια,
 ἄστρα ποὺ ἄλλοτε ἦταν ἐχαθῆκαν,
 ἄλλα φεγγαβολοῦν· ἥλιος, σελήνη
 τὴν κίνησιν τους τακτικὰ ἀλλάζουν.
 Ἡ ἀκοίμητη ἀλλαγὴ τόση τῶν ὄντων,
 φθορᾶς δὲν εἶναι μήνυμα ἢ θανάτου,
 ἀλλὰ ζωῆς· διατὶ κινοῦνται, ζοῦνε.
 Τὸ πνεῦμα ἀεικίνητο πάντα εἶναι·
 ζωὴ τὸ πνεῦμα, ἀκίνησία ὁ χάρος !
 Φέτος, φίλοι, λοιπόν, μὴν θαυμασθῆτε
 ἂν ποίημα θὰ λάβει τ' ἀριστεῖα
 στὴ γλώσσα τοῦ λαοῦ στιχουργημένο.
 Δὲν διαφέρομε ἡμεῖς, ἀλλάζει ὁ κόσμος.
 Καὶ ὁ κόσμος μᾶς ἀρπάζει στήν ροήν του.
 Πόθεν ἡ νέκ τῶν Ἑλλήνων γλώσσα ;
 Πλάστης γεννιέται ὁ ἄνθρωπος, τεχνίτης.
 Ἡ ἔρευνα πόθεν ; Ματαιοπονία.
 Τὸ ποίημα, ποὺ παίρνει τὸ βραβεῖο,
 φέρει τὸν τίτλον α'Ο υἱὸς τοῦ Χ α τ ζ ῆ
 [Πέτρον,

Χριστόδουλος κυρίως τ' ὄνομά του,
 σεβαστὸ τίμιον ὄνομα εἰς τὸ γένος !
 Ποσῶς δὲν διαφωνήσαμεν στήν γνώμην
 οἱ δικασταί, ἀλλ' ἐκ συμφώνου πάλιν
 παρατηροῦμεν, ἐπιστήμης χάριν.
 Ἐπαινετὸς ὁ Χατζῆ Πέτρος εἶναι
 διὰ τὰ φρόνιμα λόγια του γενναῖα
 στοὺς ἀξιοματικούς τῶν Αἰγυπτίων
 ἀλλὰ καὶ πράγμ' ἀμέλησε οὐσιώδεις.
 Καλὰ ἔκαμε, τοὺς στέλνει στὲς Ἀθῆνες.
 Ἀλλὰ δὲν ἦτον τάχα καὶ σωτήριο
 εἰς αὐτοὺς μυστικὰ νὰ φανερώσει,
 ὅτι Αἰγύπτιοι καὶ Ἀθηναῖοι γεννημένοι
 εἶναι ἀπὸ μιὰν μητέρα τὴν Παλλάδα,
 τοῦ πολέμου Θεὰ καὶ τῆς σοφίας ;
 Οἱ ἱερεῖς στὸν Σόλωνα τὸ εἶπαν
 στήν Σάϊδα τὴν πόλιν τῆς Αἰγύπτου,
 ὁ Πλάτων στοὺς διαλόγους του τὸ γράφει,
 ὅρα Τίμιον περὶ Ἀτλαντίδος,
 καὶ πρωτότοκοι εἶναι οἱ Ἀθηναῖοι.
 Ὁ δικός μας στρατηγὸς τοὺς αἰχμαλώτους
 κκτηχώντας, αὐτοὶ θὰ κκτηχοῦσαν
 ἄλλους στὰ παρὰ πόταμα τοῦ Νείλου.
 Συμπλεῖάζει ὁ Νεῖλος με τὴν Ἀραβίαν,
 Ἀραβία με Περσίαν, με Ἰνδοὺς Περσίαν,

θὰ ἔπλωνε πολὺ ἡ κατήχησίς μας,
 κράτος θὰ ἀποκτούσαμεν μεγάλο.
 Ἐγινε τὸ κακὸ, στήν θεραπείαν
 πρὸνόμιον τοῦ ἀνθρώπου ἡ πρόνοια εἶναι.
 Ὁ νόμος πρόνοια, κυβερνάει τὸ μέλλον.
 Στρατηγός, στρατιῶτες στὲς μπαλάσκες,
 ὁ στρατὸς ποὺ τὲς λέγει τώρα πῆρα,
 ἀντίτυπο τοῦ Πλάτωνος νὰ ἔχουν
 ἀνυπερθέτως, καὶ νὰ γίνῃ νόμος.
 ἂν εἴν' ἐδῶ παρὼν ὁ φίλος Σγυῦτας
 Πλάτωνας ἅς φροντίσῃ διὰ νὰ φέρῃ.
 (Σηκώνεται ἕνας τῶν ἀκροατῶν ἀπὸ
 τὸ κάθισμά του νὰ φύγῃ με σπου-
 δήν).

Ποιὸς φεύγει; Δὲν τελειώσαμεν ἀκόμῃ
 παρακαλῶ ὀλίγην ἡσυχίαν!
 Κλήτορα, εἰς τὰ χρέη σου δὲν πρᾶσχεις.
 Δεύτερο πλὴν σπουδαῖο θὰ ποῦμε ἀκόμῃ.
 Τακτικὸς στρατηγὸς θὰ θεωρεῖται
 ὅποιος χαίρεται ἐδῶ τὸ μεγαλεῖο
 καὶ ἑλληνικὴν γραμματικὴν διδάσκει
 εἰς τοῦτο τῶν Μουσῶν τὸ παιδευτήριον,
 δεκαπέντε λοχίαι νὰ τὸν γυμνάζουν,
 ἂν οἱ φόνισσες πλάτες τῶν ἀρνίων
 προλέγουν φονικὰ ἔργα πολέμου.
 Οἱ λόγοι μας δυσάρεστοι δὲν εἶναι,
 ἐλπίζομεν· πρὸβρίναμεν νὰ ἴδωμεν
 τοῦ παιητοῦ τὸ ὄνομα παρὸ εἶναι,
 ἴσως καὶ δαφνοστόλιστης ποιήτριας.
 Κύριε πρῶταν, μὲ τὸ θέλημά σου,
 νὰ λύσω τὸ μυστήριον τῆς σφραγίδος.
 (Ξεσφραγίζει τὸ γράμμα τὸ συνο-
 δεῦρον τὸ ποίημα καὶ ἀναγιγνώσκει):
 «Ὁ Στέφανος ὁ πρῶτον Φιλοδῆμος».
 (Στρέφονται οἱ ὀφθαλμοὶ ὅλων
 χαρμόσυνοι πρὸς τὸν Στέφα-
 νον, καθήμενον μετὰ τῶν ἀ-
 κροατῶν).

Τὸν Ἀμβρόσιον τὸν Ράλλη εὐχαριστοῦντες
 στήν τιμὴν τοῦ βραβείου οἷς προσκαλοῦμεν.

(Πρὸς τὸν Στέφανον)

Τὸ χιλιοδραχμοῦ δῶρον καὶ τὴν δάφνην
 λάβετε, κύριε Στέφανε, νὰ ζήσεις.
 Ὡνομά σου ἰδοὺ σὲ στεφανώνει.
 Πολὺ σὲ συγχαίρομεθα ἐκ καρδίας
 ὅτι ἐντελῶς μὲ ἡμᾶς συνεμορφώθης
 γράφοντάς εἰς τὸ ἀπλὸ τὸ ποίημά σου.

Στέφ.

Εὐγνωμονῶ πολὺ τοὺς δικαστάς μου
 διὰ τὴν τόσῃν τιμὴν, πιστεύω ἀκόμῃ
 νὰ μὲ τιμήσετε καὶ μ' ἄλλην χάριν.
 Ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ νὰ εὐχαριστήσω,

ἔδεια νὰ μοῦ δοθεῖ, νὰ εὐχαριστήσω
 τὴν νέαν, ποὺ πρὸ πολλοῦ ἀρραβωνιασμένη
 εἶναι μ' ἐμέ· χρεωστῶ στὴν θέλησίν της
 τὴν δάφνην ποὺ τὸ ἔργον μου στολίζει.
 Σᾶς λέγω ἀλήθεια, περιττ' ἄλλα λόγια.
 Σήμερον μέλλει οἱ γάμοι μας νὰ γίνουν,
 παρακαλῶ ἡ ἐπιτροπὴ νὰ ἔλθει,
 στοὺς γάμους μας παρόνυμφη νὰ ἔλθει,
 κι ὁ πρύτανης τὰ στέφανα ν' ἀλλάξει.
 Παίραξή δὲ θὰ λάβει ποσὺς ἄλλης,
 γάμου εὐλογητῆς ἐδῶ δὲν ἔλθε.
 Τὸ χιλιόδραχμο δῶρο ἀφιερωμένο
 εἶναι στοὺς ἱερεῖς καὶ στοὺς ψαλτάδες.
 Παρακαλῶ διὰ νὰ προπορευθοῦνε
 οἱ ἱερεῖς, ψαλτάδες καὶ οἱ διάκοι.

Βασίλης Ζήτη ἡ ἐπιτροπὴ! Ζήτη τὸ γένος!

Μαρ. Ἀγκαλὰ καὶ εἰς ἐμέ πρέπο δὲν ἦτον
 λόγον νὰ πῶ, δὲν τὸ καλεῖ ἡ συνήθεια,
 ἡ καρδιά μου μὲ φέρνει νὰ μιλήσω.
 Τὸν Χατζῆ Πέτρο βλέπω ἐδῶ παρόντα,
 τὸν προσκαλῶ ἀνάδοχον δικόν μου,
 ἂν καταδέχεται. Αὐτὸς θαρρῶ εἶν' αἷτιος
 τῆς χαρᾶς ὅπου μοιάζει ἐδῶ κυριεύει.
 Ἦσαν κι αὐτὸς τοῦ ἀδελφοῦ μου φίλος.
 (Ὁ στρατηγὸς Χατζῆ Πέτρος
 εἶναι μετὰ ξὺ τῶν θεατῶν, πη-
 γαίνει ἡ Μαρία νὰ τοῦ φιλήσει
 τὸ χέρι. Αὐτὸς θέλει νὰ φιλήσει
 τὸ δικό της).

Μαρ. Στρατηγέ, ἀπὸ ἐδῶ καὶ τέσσερα ἔτη
 τὸ δικό σου τὸ χέρι νὰ φιλοῦμε
 πρέπει καὶ νέοι καὶ γυναῖκες κι ἄνδρες.

Χατ. Π. Ἡ Καλαμπάκα σήμερ' ἀδελφοί μου,
 θεωρῶ, ἀρκετὰ τὸ γῆρας μου τιμάει.
 Κι ἄς ψάλλει ὁ Γαυμόνδος ὁ Σταβέριος,
 Ντίκου Ζαβὸς εἰς τὰ διηγήματά του.
 (Αφ' ἣναι καὶ τοῦ φιλεῖ τὰ χέρια
 ἡ Μαρία).

Στέφ. Νέοι μαζί μου, ὅσοι θέλτε, ἐλᾶτε·
 ψητά, παιγνίδια θᾶν' ἐτοιμασμένα.
 Συσταίνω καὶ πολὺ στὴν φρόνησίν σας,
 οἱ κορασιές γιὰ νὰ σᾶς ἀγαποῦνε,
 μὲ τὴν ἀπλὴν τὰ πάθη σας λαλεῖτε.
 Τὸ δίκτυ τοῦ μ' αὐτὴν ἔρωτας πλέκει.

Πρύτ. Σᾶς προσθέτω κι ἐγὼ μὲ ἀφοβίαν,
 ἂν θέλετε τοῦ γένους τὴν ἀγάπην,
 ἂν θέλετε νὰ ἔχετε πατρίδα,
 πιστεύσατε τυροῦ ποῦδε τὸ φῶς του,
 τὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ νὰ ὁμιλεῖτε.

Ἀμάρτημα μεγάλο ἔχομε κάμει
οἱ σοφοὶ τῆς Ἑλλάδος ἕως τώρα,
δὲν ἔχει γλώσσα, ἐλέγαμε, τὸ ἔνος.
Ὁ βλάσφημος ὁ λόγος κατεβάζει
τὴν φυλὴν μας στὴν τάξη τῶν ἀγρίων.
Μ' ἄλλες πολλὲς κι αὐτὴ ἡ ἁμαρτία
τὸ γένος μας στὸ χάος τὸ βυθίζει,
στὰ φονικά, στὴν ἄχαρην ἀμάθειαν.
Τὴν μοῖραν τοῦ λαοῦ μας ἀμελοῦμεν,
ποὺ στὰ δάκρυα, στὰ αἵματα ἐβουτήχθη,
στὸ Μισολόγγι, στὰ Ψαρρά, στὴν Κρήτη.
Ἦ γλώσσα του, πιστεύστε, καλὴ εἶναι,
ὅσο καὶ τὸ σπαθί του στοὺς πολέμους.
Τὸ θέλημα Θεοῦ κι ἔργα ἀνθρώπων
τὸ ἐλληνικὸ βασίλειο ἔχουνε στήσει:
Ἐλευθερίας ἔστησαν σημαίαν,
μὲ σοφίας καὶ τιμῆς μέτρα γενναῖα,
δύνανται μακροβιότητα νὰ ζήσουν.
Φοβηθῆτε φωνὴ μήπως ἠχήσει,
φωνὴ δίκαιοσύνης, οὐρανόθεν,
ἄξιοι δὲν εἴσθε κράτος νὰ κρατήστε,
κερδίζει ὁ κόσμος στὸν ἀντανισμὸν σας.

14. ΩΔΗ *

* Εἰς τὴν πανήγυριν τῆς Θεμελιώσεως τῆς Ἀκαδημίας τῆς ἀναγειρουμένης ἐν Ἀθήναις παρὰ τοῦ φιλογενοῦς Κυρίου Σ. Σίνα.

Οὐράνιο φέγγος, Ἐπιστήμη θεία.
ἐσὺ εἰς τὸ πλάγι τοῦ Σωτῆρος ἦσουν,
ὅταν τοῦ κόσμου ἐμόρφωσε τὰ κάλλη
Θεὸς σοφός.

Ἐπερίχυσε μὲ ἄστρα τὸν αἰθέρα,
νομοθετεῖ τὸν θαυμαστὸν ρυθμὸν τους.
Ἕμνολογοῦν τὴν χάριν τοῦ αἰωνίως
Γῆ κι Οὐρανός!

Κατ' εἰκόνα του πλάττει τοὺς ἀνθρώπους,
ἀκτῖνα τῶν ἀκτίνων του τοὺς χύνει,
γενναῖοι νὰ ζοῦν, νὰ χαίρωνται τὴν κτίση
τέκνα Θεοῦ,

Κι ὅταν θανάτου κοιμηθοῦν τὸν ὕπνο
νὰ ξυπνήσουν εἰς τὰ ἀθάνατα λημέρια,
ἥλιους νὰ ἰδοῦν, καὶ φωτεινοὺς ἀστέρας
ἄλλου Οὐρανοῦ.

* Τυπώθηκε σὲ μονόφυλλο δίστιχό, μεγάλου σχήματός. Ἀπὸ τῆ μιὰ μεριὰ δημοσιεύεται ἡ Ὀδὴ τοῦ Τερτσέτη κι ἀπὸ τὴν ἄλλη μετάφρασή της στὴ γαλλικὴ σὲ πεζό. Τὸ σπανιότατο αὐτὸ μονόφυλλο διαρῆσαμε στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν. Εἴλ. καὶ τὴν ἀνακοίνωσή μας «Ἐργογραφικὰ Γ. Τερτσέτη», «Ἑπτανησιακὰ Φύλλα», τόμος Β' ἀρ. φ. 1, Ζάκυνθος 1952, σ. 12.